

Citaten en samenvattingen

uit

‘Overdenkingen over het gehele lijden van Christus’

Door Johann Jakob Rambach

***1693-†1735**

(Luthers theoloog en professor in de godgeleerdheid)

**Naar de uitgave van 1763
bij Jan Morterre te Zaandam**

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
Uitgave 2025**

Inhoudsopgave

“Jezus’ gebaren in de hof”	3
“Christus heeft geboet voor afgodisch betrouwen op schepselen”	6
“Geen ambt, waar geen misstappen zijn en waarin satan zich niet moet”	7
“Velen willen bij het doen van zonde toch vroom schijnen”	8
“De toeschreefing van het geweten”	9
“Grote en zware geestelijke aanvechtingen”	10
“Christus heeft voor de noodleugen moeten boeten”	11
“Door blinde ijver wordt vaak veel kwaad teweeggebracht”	12
“Weinigen kunnen hun vrijheden goed gebruiken”	13
“Onze tijd is eigendom van God”	14
“Een jongeling die Christus navolgt”	15
“Het verlaten van kwaad gezelschap is eerste proef van bekering”	16
Christus’ onrechtmatige behandeling voor het geestelijk gericht	17
“Christus heeft voor de vroege zonden ook moeten boeten”	20
Het berouw van Judas Iskarioth	21
“Gods Voorzienigheid gaat over alle omstandigheden van leven en dood”	24
“Aan zijn taal is iemand vaak te kennen”	25
“Kiezen tussen twee kwaden is verkeerd”	26
“De verwerping van Christus in de christelijke kerk”	27
“Het gezag en de tirannie van kwade gewoonten”	29
“Tot Christus brengen of van Christus afhouden”	31
“Pilatus voornemen om Jezus los te laten”	32
“Door Christus’ veroordeling is onze vrijheid uitgewrocht”	34
“De zonde is van een woedende aard”	35
“Weten wij wat wij met Jezus zullen doen?”	36
“De aardse macht is een gevaarlijke zaak”	37
“Satan tast een ieder aan op zijn zwakste plek”	38
“De aanslagen der bozen hebben vaak een ongedachte uitwerking”	40
“Het kruis gewillig dragen omdat Christus Zelf het kruis gedragen heeft”	41
De laatste gang van de Heere Jezus vóór Zijn dood	42
“Jozefs gevaarlijke en geloofskrachtige begeerte en daad”	44
“Uw verlating geheiligd door Jezus’ verlating”	45
“Het is volbracht”	46

“Jezus’ gebaren in de hof”

Citaat uit de 4e overdenking over Christus’ inwendig lijden in Gethsemané, n.a.v. Mattheüs 26 vers 39 i.c.m. Lukas 22 vers 41:

“En een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op Zijn aangezicht, biddende en zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan! doch niet, gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.”

“En Hij scheidde Zich van hen af, omtrent een steenworp; en knielde neder en bad.”

Aangaande de gebaren van de biddende en strijdende Heiland, daarbij komt voor:

1. *De afscheiding van Zijn discipelen.* Daarvan wordt gezegd: “Hij ging een weinig voort.” Aan het begin bevond Hij Zich in het midden van Zijn elf discipelen; van deze zonderde Hij er daarna drie af, die Hij wat nader tot Zich nam, terwijl Hij de overigen wat verder terug liet. Aan deze drie ontdekte Hij de onuitsprekelijke angst en droefheid van Zijn ziel. Dit geschied zijnde, liet Hij ook deze terug, en begaf Zich nog verder in de hof, doch aanvankelijk maar “een weinig”, zodat zij met hun gezicht Hem nog wel herkennen en bij heldere maanschijn zien konden wat met Hem voorviel. Maar daarna heet het: “Hij scheidde Zich van hen omtrent een steenworp”. Dat is op zodanige afstand als men met een steen kon werpen. Hiermee wordt nog een verdere verwijdering aangewezen, die Hij voornam, eensdeels om te verhoeden dat zich de discipelen aan Zijn grote vreze en angst niet mochten ergeren, anderdeels opdat Hij Zijn hart des te vrijer voor Zijn hemelse Vader mocht kunnen uitstorten. Dat nu deze afscheiding in het Grieks uitgedrukt wordt met een woord “Hij werd van hen getrokken of weggerukt”, daarmee wordt ons de zaak recht levendig voorgesteld, hoe Hij namelijk van een sterke angst aangegrepen, overweldigd en als voortgestoten is geworden, gelijk men een steen enige treden voor zich heenwerpt. Christus’ toenmalige toestand vereiste deze afzondering, wanneer Hij met Zijn hemelse Vader alleen te doen had. De hoogste Rechter en de hoogste Zondaar of Beklaagde, die de misdaad van de gehele wereld op Zich had laten leggen, hadden nu met Elkander te handelen. Toen moesten ook Zijn vertrouwde vrienden terugblijven; want in deze hoogste zaak kon Hem geen schepsel bijstaan.
2. *Het nederknielen.* Lukas drukt het uit door: “Hij legde Zijn knieën neer.” Hij stelde die tot een grond, en maakte ze als het ware tot een altaar op dewelke Hij Zichzelf aan Zijn Vader opofferde. Ach, wanneer Gods majesteit zich in haar gerechtigheid vertoont, dan moeten zich alle knieën buigen. Men vindt ook wel van andere heilige personen in de Schrift opgetekend dat zij hun gebed knielende verricht hebben, als van Salomo in 2 Kronieken 6 vers 13, van Ezra in hoofdstuk 9 vers 5, van Paulus in Handelingen 20 vers 36. Maar hoe oneindig verschilt dit kniebuigen van het hunne? Salomo was een koning, Ezra een priester, Paulus een profeet of leraar. Maar hier is een Persoon Die tegelijk Koning, Priester en Profeet is. Zij waren stof en as, en rekenden het geen schade in het stof neder te knielen. Maar hier is de HEERE uit de hemel, die in Jesaja 45 vers 23 gezworen heeft: “Mij zal alle knie gebogen worden.” Hier knielt Hij voor Wie Salomo, Ezra en Paulus nedergekniel hebben.
3. *Het nedervallen op het aangezicht.* “En viel neder op Zijn aangezicht op de aarde.” Welk een vertoning! Het enige Kind van de eeuwige Vader vindt men hier in het stof. Het Brood dat uit de hemel nedergedaald is, en Die de wereld het leven geeft, ligt op de aarde. Een gestalte die schepselen betaamt. Toen David in 2 Samuël 12 vers 16 God om het leven van zijn kind bad, zo lag hij de nacht over op de aarde. Dat nu hier Davids Zoon en Heere met Zijn aangezicht op de aarde ligt, dat heeft verre iets meerders op zich. Christus placht anderszins, wanneer Hij bad, Zijn ogen op te heffen naar de hemel (Markus 7 vers 34, Johannes 11 vers 41 en 17 vers

1). Maar hier werpt Hij Zich neder voor Zijn Vader, evenals Hij de Zoon niet was, maar een knecht. Hier acht Hij het voor geen roem God even gelijk te zijn, maar wordt in gedaante gevonden als een mens. In dit neervallen geschiedt een opoffering van al Zijn leden. Zekerlijk, dan moet zich het gericht ontzetten, wanneer de beschuldigde zich zo verootmoedigt. Dan is het: "In Zijn vernedering is Zijn oordeel weggenomen", Handelingen 8 vers 33.

Uit deze uiterlijke gebaren van de biddende Heiland kunnen we het volgende leren:

1. De verzoening van het menselijke geslacht, die door Christus geschied is, heeft met zulke omstandigheden moeten vergezeld gaan, die ten enenmale gesteld waren tegen die door dewelke onze val geschied is. De val geschiedde door de allersnoodste verheffing, wanneer zich de mens niet meer wilde onderwerpen aan zijn Schepper, noch in schuldige gehoorzaamheid van Hem afhangen, maar (hij wilde) als het ware boven alle hemelen opklimmen en, zo het mogelijk geweest was, die God, voor Wie alle engelen op hun aangezicht vallen, van Zijn troon nederstoten en zichzelf in Zijn plaats daarop stellen. Bij het bedrijf van de schuld ging dus alles naar de hoogte, integendeel bij het verzoenen van de schuld gaat alles omlaag. Zo menigmaal er dan een hoogmoedige gedachte in ons wil opkomen, laat ons aan de vernederde Jezus denken, Die met Zijn gehele lichaam op de aarde ligt, en Zich als een Worm door de Goddelijke gerechtigheid kromt en wringt.
2. De inwendige eerbiedigheid, die men God in het gebed te bewijzen schuldig is, moet ook uitwendig door ootmoedige gebaren worden betoond. Hier ligt de Zoon van God op Zijn knieën, waar Hij over onze zaak met Zijn Vader handelt. Waarom zijn onze knieën dan zo strak en stijf, dat zij zich voor de hoogste Majesteit niet willen buigen, wanneer wij in onze eigen zaak met God te handelen hebben? Het is wel zo dat het hoofdwerk van het gebed daarin niet bestaat; waar echter ware ootmoedigheid en eerbiedige vreze voor God in het hart is, daar zal het zich zekerlijk ook in het uitwendige vertonen, daar zal men zo stout voor God niet voorttreden, noch zo een oneerbiedig gelaat vertonen, gelijk vele mensen - in het bijzonder geleerde en voorname personen - plegen te doen, die zich over het gebed zich als schamen en allerlei onbetamelijke dingen onder hetzelfde voornemen. Ach, dat het op ons hart woog, dat dat onschuldige Lam Gods met deze Zijn ootmoedige gebaren voor de stoutmoedige gebaren van de mensen, die zij in het gebed tot spot van God laten zien, heeft moeten boeten.
3. In zware inwendige aanvechtingen doet men ook wel, wanneer men zijn hart aan andere kinderen Gods openbaart. Maar wanneer dat gebeurd is, zo moet men zich door het gebed wederom tot Hem wenden, van Wie alleen de hulp moet komen. Kinderen Gods kunnen aan een aangevochten ziel wel enigszins een goede raad meedelen, te meer wanneer ook zij in dergelijke verzoeken geïnteresseerd zijn. Maar zij kunnen evenwel de kracht niet verlenen om de verzoeking te overwinnen. Gelijk men dus de eenzaamheid tevoren verlaten had, en met andere geïnteresseerde christenen over zijn zielenstaat in het gesprek getreden was, zo moet men zich naderhand wederom onttrekken, zich met Christus als het ware een steenworp ver van alle hinderpalen losrukken en zo nabij aan Gods hart zoeken te dringen, totdat men van de stenen des verzoekers en der aardse gedachten niet meer kan getroffen worden.
4. Men kan in de navolging van Christus tot zulke omstandigheden komen, dat men zich van alle mensen moet losrukken, en bij geen schepsel hulp of troost meer kan vinden. Zo ging het hier Christus, het Hoofd en de Leidsman van de lijdende kerk. Hier gebeurde het, wat Hij in Johannes 16 vers 32 voorspeld had: "Ziet, de ure komt, dat Gij mij alleen zult laten." Op de berg der verheerlijking werd Jezus ten laatste alleen gezien (Lukas 9 vers 36). Mozes en Elia waren verdwenen, nadat zij met Hem gesproken hadden van Zijn uitgang, die Hij zou volbrengen te Jeruzalem. Dit was reeds een voorspel hoe Hij in Zijn lijden van alle menselijke troost zou

ontbloot staan. Zo kan het nu ook in de navolging van Christus soms gebeuren, dat men zich allengskens ook van zijn beste vrienden moet losrukken, gelijk Christus Zich eerst van de elven, en daarna ook van de drie afzonderde en alleen ging om te bidden. Maar dan moet het zeggen zijn uit Johannes 16 vers 32: “Ik ben niet alleen, want de Vader is met Mij”, met Wie men in zulke eenzame uren des te gemeenzamer moet verkeren.

“Christus heeft geboet voor afgodisch betrouwen op schepselen”

Citaat uit de 9e overdenking over Christus' inwendig lijden in Gethsemané, n.a.v. Lukas 22 vers 45c:

“En vond hen slapende van droefheid.”

Christus heeft in Zijn zwaarste zielenlijden zonder troost en hulp van Zijn beste vrienden moeten gelaten worden, om daardoor voor ons onordentelijk vertrouwen, dat wij in de nood op mensen en goede vrienden zetten, te boeten. Dit was zeker geen gering stuk van Christus' lijden, dat Hij in Zijn grote benauwdheid niet alleen geen aanspraak en troost van Zijn discipelen had, maar ook moest zien, dat al de aanspraak, die Hij tot hen richtte, tevergeefs was. Daar is nu geen omstandigheid in Christus' lijden zonder reden en vergeefs geweest. Hiermee heeft Hij dus:

- a. voor het onordentelijke en afgodische betrouwen dat wij in nood op schepselen, op begunstigers, op vrienden stellen, willen boeten en verzoening doen.
- b. Heeft Hij ons die weldaad verworven dat wij in onze aanvechtingen door de troost en aanspraak van andere christelijke vrienden kunnen verkwikt worden;
- c. Heeft Hij troost voor zodanigen willen toebereiden, die zich ook in hun noden zien zonder menselijke bijstand en zonder medelijden van anderen. Zo vruchtbaar is deze enige omstandigheid en zo rijk tot stichting.

“Geen ambt, waar geen misstappen zijn en waarin satan zich niet moet”

Citaat uit de 1e overdenking over Christus' uitwendig lijden in Gethsemané, n.a.v. Mattheüs 26 vers 47a:

“En als Hij nog sprak, ziet, Judas, een van de twaalven, kwam, en met hem een grote schare, met zwaarden en stokken.”

Er is geen ambt of staat zo heilig, waartoe de satan geen vrije toegang zou hebben. In het getal der apostelen zelf was een dief (Johannes 12 vers 6), een verrader (Mattheüs 10 vers 4), ja een duivel (Johannes 6 vers 70). Waar is een heiliger bediening als het leraars- en opziensambt? Daarom wordt het ook in 1 Timotheüs 3 vers 1 een treffelijk werk genoemd. Desniettemin heeft zich de antichrist, de mens der zonde, de zoon des verderfs in hetzelfde opgeworpen en zich dus midden in Gods tempel gezet (2 Timotheüs 2 vers 4). Zodat niemand op zijn heilige bediening mag trotseren of zeker zijn, en denken dat de satan zou schromen zich daarmee te moeien. Heeft hij een apostel van Christus niet verschoond, zo zal hij anderen nog minder ontzien.

De misslagen van de personen moeten aan het ambt of de staat zelf niet worden toegeschreven. Judas was één van de twaalve. Daar die nu zo deerlijk gevallen was, zal men buiten twijfel gezegd hebben: nu ziet men wat de apostelen van Jezus den Nazarener voor mensen zijn. Zulke vruchten wassen in de nieuw aangelegde hof van het apostelambt. Maar wie zou zeggen dat zij in dezen recht geoordeeld hebben? Bij de wanbedrijven van zulke personen, die in het leraarsambt staan, kan men zich tweezins te buiten gaan:

- a. als men die, al zijn ze ook stad- en landkundig, echter verontschuldigen, verdedigen en verbloemen wil, en eist dat men zulke openlijke ergernissen om het leerambt in eer te houden, moest toedekken en ontschuldigen. Maar hoe kan toch de eer van het leerambt daarin bestaan dat men het tot een dekmantel van boosheid misbruikt? Strekt het daar aan niet tot een grotere roem, wanneer het in plaats van deszelfs schandvlekken te verdedigen, veelmeer een mishagen over hun boosheden betuigt.
- b. Als men de misslagen van zodanige personen vergroot, uit muggen olifanten, uit kleinigheden grote zonden maakt, ja het ambt zelf veracht, wanneer zij die het bekleden deszelfs heiligheid onwaardig bezoedelen. Het één en het ander is onrecht. Ondertussen, dewijl de wereld bijzonder tot het laatste genegen is, zo heeft men Paulus' vermaning in 2 Korinthe 6 vers 3 des te zorgvuldiger in acht te nemen: “Wij geven geen aanstoot in enig ding, opdat de bediening niet gelasterd worde.”

“Velen willen bij het doen van zonde toch vroom schijnen”

Citaat uit de 1e overdenking over Christus' uitwendig lijden in Gethsemané, n.a.v. Mattheüs 26 vers 48:

“En die Hem verried, had hun een teken gegeven, zeggende: Dien ik zal kussen, Dezelve is het, grijpt Hem.”

De meeste mensen willen bij al hun zondebedrijf evenwel nog altoos vroom en oprecht schijnen. Judas had de allerlichtvaardigste aanslagen gesmeed. Desniettemin wilde hij zijn valsheid met de schijn van liefde en vriendschap vernissen, en gebruikte daartoe die kus tot een leuze van zijn vervloekte verraderij. Weinige mensen zijn zo roekeloos, dat zij ook de schijn van deugd en godzaligheid vermijden. De meesten willen zo kwaad niet schijnen als zij in de daad zijn. Daarom geven zij aan hun wanbedrijven ook fraaiere namen. Gierigheid is spaarzaamheid. Vreten, zuipen en baldadigheid wordt een geoorloofd vermaak genoemd. Hoogmoed krijgt de naam van een loffelijke eergierigheid. Leugen krijgt de naam van een aardige uitvlucht. Hoererij en onreinheid wordt onder de titel van liefde en enige geoorloofde vrijheden des te vrijer gepleegd. Voor dit alles heeft hier Gods Zoon moeten boeten, daar Hij moest lijden, dat Judas zijn verraad met het gewaad van vriendschap optooide.

“De toeschroeiing van het geweten”

Citaat uit de 1e overdenking over Christus' uitwendig lijden in Gethsemané n.a.v. Overdenking n.a.v. Mattheüs 26 vers 47 en 48:

“En als Hij nog sprak, ziet, Judas, een van de twaalven, kwam, en met hem een grote schare, met zwaarden en stokken.”

Op de toeschroeiing van het geweten pleegt gemeenlijk een stout en onbeschaamd bedrijf te volgen. De overpriesters en de Farizeën waren hiertoe door een verborgen vrees afgehouden geworden om zich aan Jezus te vergrijpen. Zij waren eensdeels van de Goddelijkheid Zijner wonderwerken overtuigd, gelijk Nicodemus in de naam van hun allen bekend (Joh. 3:2). Anderzijds zagen zij de liefde, die het volk tot Jezus had en waren beducht dat het kwalijk mocht aflopen, indien zij zich aan Hem te buiten gingen. Zelfs voor weinig uren hadden zij nog dit besluit in hun vergadering gemaakt: “Niet in het feest” (Matt. 26:4). Maar wanneer hun voorts daarop door Judas aan bekwame gelegenheid voorkwam om Jezus in hun handen te bekomen, zo werd deze vreze gestikt, het geweten dwarsboomt en over haar tegenspreken een volkomen zege behaald. En daarop werden zij zo onbeschaamd, dat zij zich niet ontzagen die ergerlijke optocht zelfs mee bij te wonen.

- a. De kennis van hetgeen dat recht en onrecht is, is als de teugel waarbij God de mensen leidt. Verscheurt hij die teugel, en wil hij de vermaningen van zijn geweten niet meer aanhoren, dan rent hij op een spoorloze wijze tot een wild en onordentelijk leven voort, en evenaart dus aan een tomeloos paard, dat zijn ruiters afgeworpen heeft en over struik en steen heendraaft, zo zelfs, dat hij ook alle uitwendige schaamt en eerbaarheid aflegt, en men de tekenen van stoutigheid aan zijn gezicht, klederen en gehele gelaat zien kan. Dit moest ons een innerlijke afschuw voor de zonde verwekken. Want zo beschaamd als zij zich in het begin aanstelt, wanneer zij nog gelijkzaam voor de deur staat om ingelaten te worden, zo onbeschaamd wordt ze naderhand, wanneer zij het hart eerst eens in bezit genomen heeft.

“Grote en zware geestelijke aanvechtingen”

Citaat uit de 3e overdenking over Christus' uitwendige lijden in Gethsemané, n.a.v. Mattheüs 26 vers 37b:

“Begon Hij droevig en zeer beangst te worden.”

De grootste en zwaarste geestelijke aanvechtingen treffen zulke personen, die óf alrede een geheel bijzondere genade van God genoten hebben, óf nog in het toekomstige van Hem tot de uitvoering van gewichtige dingen beschikt zijn. Deze drie apostelen waren eerst met Christus op Thabor geweest, eer zij Hem naar de olijfberg vergezelden. In Galaten 2 vers 9 worden zij pilaren genoemd en worden naderhand tot bijzondere zaken gebruikt. Petrus was de eerste die den Joden en heidenen de deur van het koninkrijk der hemelen ontsloten heeft, Handelingen 2 en 10.

Jakobus moest de eerste onder al de apostelen Christus' leer met zijn bloed verzegelen, Handelingen 12. Gelijk dan Johannes in tegendeel onder al de apostelen het langste zou leven, en met hogere openbaringen van de toestand der kerke Gods tot aan het einde der wereld verwaardigd worden. Daarom zouden zij ook nader als alle andere bij huns Meesters hevige doodsangst tegenwoordig zijn. Deze order heeft God altijd gehouden. Abraham werd van God gesteld tot een vader der gelovigen; maar hij heeft ook zulke aanvechtingen uitgestaan, die, volgens het oordeel van Luther, niemand van zijn nakomelingen zou hebben kunnen verdragen. Paulus had in zijn apostelambt de grootste zegen, maar hij heeft ook meer gearbeid en geleden dan al de overigen. Insgelijks werd Luther door grote aanvechtingen tot het gewichtige werk der Hervorming toebereid. Wij, wij wilden ook wel gaarne tot gewichtige bezigheden worden gebruikt, konden wij maar zonder strijd en moeite zo'n hoge trap van heiligmaking bereiken.

Die de strijd niet zoekt, zal ook de overwinning niet behalen.

“Christus heeft voor de noodleugen moeten boeten”

Citaat uit de 4e overdenking over Christus' uitwendige lijden in Gethsemané, n.a.v. Johannes 18 vers 8

“Ik heb u gezegd, dat Ik het ben.”

Christus heeft met de onveranderde bekentenis der waarheid voor onze onwaarheid en de zogenaamde noodleugen moeten boeten. Men mag hier wel zeggen: ‘Hij beleed het en loochende het niet.’ Hoe zouden wij het toch gemaakt hebben, zo wij ons hadden omringd gezien van een gewapende schare afgezonden om ons te vangen, maar die God de ogen verblind had, dat zij ons niet kende? Zouden wij niet, nadat wij een en andermaal waren gevraagd geworden of wij het waren, eindelijk op kromme wegen geraakt zijn en met ‘neen’ geantwoord of anders een dubbelzinnig antwoord gegeven hebben, om het gevaar te ontgaan? Maar Christus gaat recht door zee en betoont zich als dat Lam, in Wiens reine mond geen bedrog gevonden is. Ook dit bedrijf van Christus heeft een verzoenende kracht. Met deze bekentenis van de waarheid in zo gevaarlijke omstandigheden, daar boeien en slagen op Hem wachtten, heeft Hij de veelvuldige onwaarheden, die uit onze mond gaan, moeten boeten en verzoenen. Wij praten onze naasten menigmaal iets voor, dat echter geen grond heeft, en maken ons uit de noodleugen geen geweten. Hoe licht had zich Christus hier ook uit de handen van Zijn vijanden vrij speken en zeggen kunnen: ‘Ik ben Jezus de Nazarener niet, dat is, die te Nazareth geboren is’, want Bethlehem was Zijn geboorteplaats, en hun dus door een dubbelzinnig antwoord hun woede kunnen ontgaan. Daar hij nu onverzettelijk bij de waarheid blijft, en ja laat ja zijn, menen wij niet dat Hij daardoor voor die soorten van leugenen, die van velen voor geoorloofd worden gehouden, heeft moeten boeten? Zodat wij dan de noodleugen niet gering moeten achten, maar trachten om het Lam Gods in de liefde der waarheid steeds gelijkvormiger te worden.

“Door blinde ijver wordt vaak veel kwaad teweeggebracht”

Citaat uit de 5e overdenking over Christus' uitwendig lijden in Gethsemané, n.a.v. Lukas 22 vers 49 en 50:

“En die bij Hem waren, ziende, wat er geschieden zou, zeiden tot Hem: Heere, zullen wij met het zwaard slaan? En een uit hen sloeg den dienstknecht des hogepriesters, en hieuw hem zijn rechteroor af.”

Wanneer een goede intentie of inzicht door een blinde ijver wordt ondersteund, zo wordt veel kwaad daardoor menigmaal teweeggebracht. Wie zou twijfelen dat Petrus een goed inzicht bij deze tegenweer gehad heeft? Hij meende, nu moest met zich Christus aannemen. Nu was het tijd om een proef van zijn liefde jegens zijn Meester af te leggen. Maar in waarheid deed hij niet anders, als dat hij het lijden vna Christus vermeerderde, de zaak van zijn Meester bevlekte, en hem in dat verdenken stelde, alsof Hij met oproer omgegaan en Zijn discipelen geleerd had geweld met geweld af te keren, en zich tegen de overheid op te stellen. Hij gaf aan de vijanden van Christus dus stof aan de hand tot die beschuldiging: “Hij beroert het volk”. Dies is lichtelijk te denken dat deze daad Christus zeer geraakt zal hebben. Doch Hij heeft daardoor willen boeten voor alle blinde en onverstandige ijver, en voor alle zonden van hun, die zich op hun ingebeeelde goede mening verlaten, en zo zij naar de drift van een natuurlijke hitte iets ondernemen, daarbij noch als uitnemende helden willen aangezien zijn, die het hart hadden om iets te wagen, de mond op te doen en onder zo vele stomme honden de waarheid te zeggen. Daardoor men menigmaal niet anders uitricht, dan dat men de mens het oor afhouwt, dat is, hun de lust beneemt om Gods Woord verder te horen. Laat ons dit dan wel aanmerken, dat de goede mening een zaak noch lange niet goed en Gode gevallig maakt. Een goede zaak moet ook op een goede manier uitgevoerd worden.

“Weinigen kunnen hun vrijheden goed gebruiken”

Citaat uit de 5e overdenking over Christus' uitwendig lijden in Gethsemané n.a.v. Johannes 18 vers 8b en 10a:

“Indien gij dan Mij zoekt, zo laat dezen heengaan;(..) Simon Petrus dan, hebbende een zwaard, trok hetzelfde uit, en sloeg des hogepriesters dienstknecht, en hieuw zijn rechteroor af.”

Zeer weinig mensen zijn bekwaam om hun vrijheden recht te gebruiken. Christus had Zijn discipelen met het woord: “zo laat dezen heengaan”, vrijheid verschaft. Maar ziet hoe Petrus deze vrijheid misbruikt, en zulke dingen onderneemt, waarbij hij zich Christus' bescherming niet behoorlijk kon toe-eigenen. Wij kunnen echter op Petrus niet schelden, nademaal wij met een dergelijke verkeerdheid behebt zijn. Hoe weinigen zijn er bijvoorbeeld op hogescholen, die hun academische vrijheid recht weten te gebruiken? En dit kan ook niemand doen, als die zijn hart aan de wijsheid overgeeft, die zich maakt tot een dienstknecht der gerechtigheid, en het oor aan haar deur laat doorboren. Wie zich van zijn ongeregelde driften en geneigdheden laat regeren, die is de ellendigste slaaf, al kon hij ook honderd vrijbrieven met vergulde letters geschreven, aanwijzen.

“Onze tijd is eigendom van God”

Citaat uit de 8e overdenking over Christus' uitwendige lijden in Gethsemané, n.a.v. Lukas 22 vers 53b:

“Dit is uw ure.”

Door deze ure wordt verstaan de tijd van het lijden die de hemelse Vader bestemd had. Deze tijd die vanwege haar kortheid een ure heet, noemt Christus Zijn ure in Johannes 7:30 en 8:20. Maar hier spreekt Hij van uw ure, dat is de tijd die u lang gewent hebt, en die u tot uitvoering van uw kwade wil toegelaten is. De tijd die u tot het uitvoeren van uw moorddadige aanslagen misbruiken zult, en God en Zijn vreze daarin opzij zult zetten.

Naar hun mening is het wel een gelukkige ure geweest, want het is hun gelukt wat zij zolang tevergeefs gezocht hadden. Maar inderdaad was het voor hen een ongelukkige ure, want daar staat bij: ‘en de macht der duisternis’. Dat is: de tijd waarin God aan de vorst der duisternis ruimte heeft gegeven om u tot deze boosheid aan te drijven. Duisternis ziet op de verblinding van het verstand. Macht ziet op de verharding van de wil, en op de wrevel die de satan in deze arme mensen en kinderen van het ongeloof wrocht.

Maar onze Zaligmaker toont ook aan hoe de tegenwoordige toestand te bezien, namelijk ten opzichte van het Goddelijk raadsbesluit: ‘doch dit alles is geschied, opdat de Schriften der profeten vervuld zouden worden.

Hier nemen wij de volgende lering waar:

Wanneer men de uren aanziet als zijn eigen uren, dan wordt men daardoor tot vele zonden verleid. Dat toont Christus aan met deze woorden: “dit is uw ure”, namelijk: de uren die gij genomen hebt om ze tot uitvoering van uw kwade raadslagen aan te wenden. De tijd is ons eigendom niet, maar zij is van God. Hij heeft ons alle uren en ogenblikken van de tijd toevertrouwd. En Hij heeft ons, gelijk over al Zijn overige gaven, alzo ook over de edele en kostelijke tijd tot rentmeesters gesteld. Hoe zorgvuldig moeten wij dan met de tijd omgaan, opdat er geen uur zou verlopen, waarin wij niet enig zaad uitstrooien, waarvan wij in de zalige eeuwigheid iets kunnen inoogsten.

“Een jongeling die Christus navolgt”

Citaat uit de 9e overdenking over Christus' uitwendig lijden in Gethsemané n.a.v. Markus 14 vers 51

“En een zeker jongeling volgde Hem, hebbende een lijnwaad omgedaan over het naakte lijf, en de jongelingen grepen hem.”

Een jongeling die Christus navolgt, is een voorwerp van vreugde en blijdschap voor de Heilige Geest. De navolging van deze jongeling was wel met veel zwakheid verknocht, maar dewijl die uit een redelijke liefde tot Christus voortvloeide, zo heeft de Heilige Geest die zaak waardig geacht om ze in de merkwaardige geschiedenis van Christus' lijden mee in te lijven. Ofschoon zijn naam hier niet uitgedrukt is, zo zal hij echter aan de overige gelovigen van die tijd bekend zijn geworden, en de Heere Jezus zal hem eens voor Zijn Vader en voor Zijn engelen bekennen. Het was toch zeker iets fraais dat deze mens zich reeds in zijn jeugd voor Christus verklaarde: (Want als hij geen discipel van Christus geweest was, men zou hem zo niet beschimpt hebben). Dat hij Hem verder op zulke tijd volgde, toen alle discipelen Hem verlieten. Dat hij uit liefde tot Christus zijn nachtrust en gemak aan een zijde stelde, en Hem begeleidde, ofschoon hij (gelijk men uit het kleed van Sindon afnemen kan), teder opgevoed was. Dit alles was toch hoog te schatten. En ofschoon hij zonder twijfel der schare tot spotternij zal verstrekt hebben, als hij met achterlating van zijn nachtkleed terug liep en die zich verheugd zal hebben, dat zij die arme mens dus ten toon gesteld hadden, zo was echter de zaak voor God geheel anders aangezien. Daar kwam zijn oprechte liefde tot Christus en de verloocheining van zijn gemak in aanmerking. De misslagen worden toegedekt en vergeven, en zonder twijfel ook naderhand verbeterd.

Nu moet dit billijk aan alle jonge mensen tot opwekking dienen, en hen aanzetten om zich ook in hun jeugd in de edele navolging van Jezus Christus te begeven, en Hem oprecht te beminnen. Hoe wel zal dat de Heere Jezus behagen, als men Hem zijn beste krachten opoffert, en zijn wakkere en gezonde leden tot wapenen der gerechtigheid daarstelt. Zeggen andere mensen ‘en de jeugd moet uitmallen, jonge mensen kan men een vermaak niet beletten’, zo zal elk die voorzichtig is, zijn oren voor deze lok- en toverstommen van de satan toestoppen en denken: ‘wie razen wil, die raze op zijn gevaar, maar ik wil mijn jeugd beter aanleggen. Zou ik de bloei van mijn jaren en de eerstelingen van mijn krachten aan de satan opofferen? Zou ik in de lente van mijn leven zulk een zaad uitstrooien, waarvan ik in mijn ouderdom jammer en ellende zou in te oogsten hebben? Dat zij verre! Mijn jonkheidsjaren zullen mede niet zonder vermaak doorgebracht worden. Maar een vermaak dat daarin bestaan zal, dat ik mij met Jezus Christus de Schoonste onder de mensenkinderen bekend make, dat ik mij in het bloed van het Lam Gods van mijn zonden reinige, dat ik mijn hart aan de Heilige Geest tot Zijn tempel inruime, en de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, ondervinde, de vreugde in de Heilige Geest smake, en daardoor mij levensjaren recht verzoete.’

De Heere werke dit voornemen in alle jonge mensen die dit lezen, om Zijn eeuwige ontfermingen.

“Het verlaten van kwaad gezelschap is eerste proef van bekering”

Citaat uit de 9^e overdenking over Christus' uitwendig lijden voor het geestelijke gericht n.a.v. Lukas 22 vers 62:

“En Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk.”

Het verlaten van kwaad gezelschap is de eerste proef van een waarachtige bekering. Daarmee bewees Petrus dat zijn boete hem ernst was, toen hij zo voort en als in een ogenblik dat kwade gezelschap verliet, dat hem tot zonde had verleid. Dit is nog altoos het eerste kenteken, dat het met des mensen bekering ernst begint te worden, wanneer hij Gods roeping gehoorzaam wordt (2 Kor. 6 vers 17): “Daarom gaat uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal ulieden aannemen.” Willen de bozen van ons niet wijken, gelijk David zegt: “Wijkt van mij, al gij werkers der ongerechtigheid” (Psalm 6 vers 9a), zo moeten we van hen wijken, en de gelegenheid tot zondigen zonder uitstel vlieden. Ieder heeft hieromtrent reden zichzelf te vragen of hij in zulk gezelschap nog ingewikkeld is, waarvan hij uit vele staaltjes is overtuigd dat hij daarvan geen nut, maar een niet te vergoeden schade heeft aan zijn ziel; en of hij evenwel, ongeacht zulke overtuiging het hart niet hebben, om in de Naam van Jezus Christus die strik des duivels te verscheuren.

Och, dit is zeker, voornamelijk op de academiën, één van de allergemeenste verhinderingen van de bekering, waardoor vele honderd jonge lieden van een ware boetvaardigheid worden teruggehouden; nadien alle genadewerkingen, die zich aan hun niet onbetuigd laat, door zodanig kwaad gezelschap wederom worden verstikt. Niemand mag zich verontschuldigen met te zeggen: ja, ik kan niet los komen, al wilde ik ook graag. Want elk kan verzekerd zijn, dat gelijk God een Petrus buiten de deur heeft geholpen, toen het hem ernst was, zich uit dat snode huis weg te maken; Hij ook even deze trouw aan hem zal bewijzen, en zeer gewillig de hand bieden, zo het hem maar degelijk ernst is, zich van deze banden los te maken.

Christus' onrechtmatige behandeling voor het geestelijk gericht

Samenvatting uit de 10^e overdenking over Christus' lijden voor het geestelijk gerecht, bevattende de onrechtmatige behandeling gevolgd op Christus' veroordeling n.a.v. Mattheüs 26:67-68; Markus 14:65; Lukas 22:63-65.

1. De personen van wie de Zaligmaker die onrechtmatige behandeling ontving:
2. De behandeling zelf die Hem aangedaan is.

Ad 1: de personen

Waarschijnlijk hebben misschien de hogepriester zelf, nochtans sommige leaven en bijzitters van de grote raad het begin van deze onredelijke behandeling gemaakt. De leden van de grote raad hebben tevoren gezegd: Hij is des doods schuldig; en de dienaars gaven Hem kinnebakslagen en begonnen te spuwen. Hieruit kunnen de volgende leringen maken:

- *Uit het verkeerde voorbeeld van overheden en opzieners maken de geringe mensen zich leefregels.* Als bijvoorbeeld de toehoorders zien dat hun predikant op bruiloften en gezelschappen zich gekscherend gedraagt en zotternij bedrijft, dan zullen zij zich zeker niet ontzien om hetzelfde te doen.
- *Dat de Heere der heerlijkheid bespot wordt door degenen die Hem niet kennen, is minder verwonderlijk; maar dat Hij nog dagelijks bespot wordt door degenen die belijden dat Hij de Zone Gods is, dat is te meer verwonderlijk.* Deze ruwe krijgsknechten zouden Hem niet bespuwd hebben als zij enige kennis van Zijn hoge en waardige Persoon gehad hadden. Maar de dienaars van de Joodse raad meenden Gode een dienst te doen om Hem alle hartenleed toe te brengen aangezien Hij Zich aan Gods majesteit vergrepen zou hebben. Het is grotelijks te vrezen dat het die krijgsknechten in de jongste dag verdraaglijker zijn zal dan zulke ellendige mondchristenen, die daadwerkelijk met Hem spotten, al bekennen zij Hem met hun mond.

Ad 2: de behandeling zelf

Vooraf enkele algemene opmerkingen:

1. *In deze mishandeling van de Zone Gods liggen diepe geheimen der boosheid verborgen, welke diepten voor het menselijk verstand nauwelijks vatbaar zijn om daarin te zien.* De krijgsknechten handelden hier niet slechts volgens de drift van hun verdorven natuur, maar hun handen en voeten werden door de vorst der duisternis geregeerd. Maar Zijn Vader liet dit gebeuren opdat de Hoeksteen, dien de bouwlieden door hun veroordeling verworpen hadden, door deze stoten en slagen tot een uitverkoren Grondsteen der kerk recht werd toebereid.
2. *Bij deze bespotting van Jezus Christus werden inzonderheid twee leden van het menselijk lichaam gebruikt, namelijk de hand en de tong.* De dienaars bespotten Hem met hun mond en metterdaad. Dit zijn de twee ledematen waardoor de satan de zonde in de wereld heeft gebracht. Onze voorouders Adam en Eva gebruikten hun tong in een ongeoorloofd gesprek met de verzoeker, en strekten daarna hun hand uit tot de verboden vrucht. En zo is onze Schepper door het misbruik van deze beide leden op het hoogst beschimpt en beledigd.
3. *Jezus Christus' profetisch ambt was hier het voornaamste doelwit, waarop de pijlen van bespotting werden gericht.* Dat ambt, waarin Hij in het bijzonder Zijn wijsheid openbaarde, werd hier tot een narrenspel. Zo moeten wij ons ook tot gemeenschap van Zijn smaadheid bereidwillig houden.

4. *Hoewel het scheen dat de Zone Gods hier aan de knechten was prijsgegeven, zo is toch alles wat Hem wedervoer, naar Gods voorbedachte raad geschied.* De duivel heeft zeker in de kinderen der boosheid naar de drift van zijn boze natuur gehandeld. Maar God heeft hem perk en paal gezet, en op een onstraffelijke en heilige wijze het zodanig bestierd, dat ook hierin de Schrift vervuld is (Ps. 22:13-17; Jes. 53)

Bij de behandeling die Hem is aangedaan, kunnen wij zeven soorten van bespottig overwegen.

1. *De mannen die Jezus hielden, bespotten Hem en sloegen Hem.* In de grondtekst betekent het eigenlijk: 'iemand als een jongen behandelen, als kwaadwillige jongens met hem omgaan'. Het is waarschijnlijk dat zij de zachtmoedige Heiland onder allerlei bespottende gezichtstrekken en mismaakte gebaren bij Zijn baard gegrepen hebben. Hieruit heeft niet anders gebleken dan lichtvaardigheid en boosheid van het gemoed. Als een gelovige ziel dit in de geest aanschouwt, bedenkt zij: O, welk een verbazend gezicht dat de eeuwige en zelfstandige Wijsheid Zich als een onverstandig kind heeft moeten laten behandelen van Zijn eigen schepselen. Het zou evenwel nooit zover gekomen zijn, als mijn Schepper door mijn val niet zo hooggaand beschimpt was geworden.
2. *Zij spogen in Zijn aangezicht.* Dit is bij de joden en heidenen altijd voor een teken van uiterste verachting geweest (Job 30:8,10; Deut. 25:9). Hier ondernemen de geringsten van het land zich, niet slechts het vóór Hem op de aarde, maar om hun kwijl in Zijn aangezicht te spuwen. Hier wordt de Goël van Zijn volk, Die gekomen is om Zijn geestelijk huis te bouwen, onbeschaamd bespuwd. Wat een medelijden wekkende vertoning moet dit geweest zijn, dat zo'n vriendelijk en minzaam aangezicht, waarin de engelen zelfs begerig zijn in te zien, met dik slijm en walgelijk speeksel bedekt was. O wat wordt een gelovige ziel geraakt als zij deze onbegrijpelijke vernedering van de Zone Gods overdenkt. O, roept zij uit, een onbegrijpelijk wonder zo van boosheid als van liefde! Dat aangezicht, waarin de klaarheid Gods uitblinkt, dat op de berg blonk als de zon, waarvoor de engelen hun aangezicht eerbiedig bedekken, dat aangezicht hier bedekt met smaadheid en speeksel. Ik was waardig om eeuwig bespuwd, en van Gods aangezicht verstoten te worden, dewijl ik mij niet ontzien heb voor het aangezicht Gods en in Zijn tegenwoordigheid te zondigen, ja, dewijl ik in de drek en vuiligheid der zonde mijn vermaak heb gezocht, en in woorden en werken de onreinheid bemin. En Gij, Allerheiligste en Schoonste onder de mensenkinderen, door Wiens speeksel doven, stommen en blinden genezen zijn, moest de vuiligheid van de werktuigen des duivels U in het aangezicht laten werpen en hun walgelijk speeksel inslikken.
3. *Zij sloegen Hem met de vlakke hand op het aangezicht.*
4. *Zij sloegen Hem met vuisten.* Mattheüs en Markus gebruiken hiervoor verschillende woorden om twee verschillende soorten van slagen aan te wijzen. Sommigen sloegen Hem met de vlakke hand op Zijn kinnebakken en op Zijn mond, om Hem hierdoor als een leugenaar en valse profeet te beschimpen. Anderen hebben aangemerkt dat het Griekse woord ook betekent iemand met stokken slaan. Zij menen dat het niet ongeoorloofd is dat de dienaar allerlei stokken bij de hand hebben gehad, waarmee zij de Heere Jezus hebben geslagen. Hierbij denkt een gelovige ziel: hier heeft mijn Heiland inzonderheid moeten boeten voor die zonden, die bedreven worden met het hoofd. Het hoofd van menig mens is een waar roofnest van de satan, waarin de schadelijkste aanslagen worden gesmeed, nieuwe soorten van zonden worden uitgevonden en de afschuwelijkste gedachten en voorstellingen worden gevoed. Hier staat nu de Heere der heerlijkheid, en laat Zijn hoofd, dat alle kronen waardig is, door de

onbarmhartigste stok- en kinnenbakslagen kneuzen en schudden. Maak mij gewillig om ook Uwentwege slagen op mij te nemen, om ook daarin Uw beeld gelijkvormig te worden.

5. *Zij overdekten Zijn aangezicht.* Hetzij zij Hem de hand voor de ogen hebben gehouden, de ogen hebben toegebonden of een doek voor Zijn ogen hebben gehouden. Misschien was de Majesteit van Jezus' ogen niet verdraaglijk voor deze knechten, waarom zij die bedekten, opdat ze niet gestoord zouden worden door Zijn oogopslag. Doch hun vervloekt inzicht was eigenlijk dat zij met de lijdende Jezus hun tijdverdrijf zouden hebben...
6. *Zij sloegen Hem op het aangezicht, en vraagden Hem:* Profeteer ons wie U geslagen heeft. Zo drijven zij kinderspel met de eeuwige Wijsheid en spotten met Zijn profetisch ambt, waartoe de Vader Hem geheiligd en in de wereld gezonden had. Dit was een daad van de allerbitterste bespottung van Zijn profetisch ambt. Ach, denkt een gelovige ziel: wij dwaze schepselen beelden ons in dat wij onze zonden zo kunstig zouden kunnen verbergen en heimelijk bedrijven, alsof Hij, als een geblinddoekte, niet zou weten wie Hem geslagen heeft. Hoe menigmaal gebeurt het dat mensen met profetische zaken de spot drijven. O, dat Gij Uw aangezicht zo hebt laten bedekken, opdat mijn aangezicht niet eeuwig met schande bedekt en voor eeuwig weggesleept zou worden; maar opdat ik met ongedekt aangezicht de heerlijkheid des Heeren zou kunnen aanschouwen. Bewaar mij voor al die zonden, die U deze bespottung hebben toegebracht, en laat mij omwille van Uw bedekt aangezicht daarheen geraken, dat ik met al de vromen Uw aangezicht in gerechtigheid eens zal kunnen aanschouwen.
7. *En vele andere dingen zeiden zij tegen Hem, Hem lasterende.* De evangelist Lukas heeft het niet van zich kunnen krijgen om al die lasterwoorden, spotredenen en steekwoorden op te tekenen. Daarom breekt hij af en zegt: *vele*, vele andere lasteringen zeiden zij tegen Hem. Het is als vervloekt schuim van de duivel niet waard dat ze in gedachtenis zouden worden gehouden. Hier verwondert zich een gelovige ziel, in het bijzonder over twee stukken. Eerst over de *lankmoedigheid van de Vader*, hoe Hij heeft kunnen toezien hoe Zijn geliefde Zoon zo werd bespot. Ten tweede over de *lijdzaamheid van de Zoon*, Die als een leeuw had kunnen brullen, hier echter staat als een Lam, dat stom is. Dat hij de smaadheid en schande grootmoedig veracht, en onder al dat gedruis van de spotters een zachtmoedige en stille geest bewaart. Ach, denkt een gelovige ziel, hoe zijn toch de hedendaagse christenen het voorbeeld van hun Meester zo ongelijk geworden. Ik voel de roeringen van de toorn als mij de geringste smaad van anderen wordt toegebracht. Maar, o Lam Gods, dat Gij mij genade zou verlenen om zo ook in zachtmoedigheid Uw Goddelijk beeld gelijkvormiger te mogen worden.

Zo is dan deze droevige geschiedenis een fontein van veel stichting. God late alles gezegend zijn om Christus' wil.

“Christus heeft voor de vroege zonden ook moeten boeten”

Citaat uit de 1^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Johannes 18 vers 28m:

“En het was 's morgens vroeg.”

De tijd van Jezus' wegleiding voert ons deze waarheid tegemoet: *Het vroege lijden van de Heere Jezus heeft voor onze vroege zonden geboet*. O, hoe menigwerf heeft ons de opgaande zon reeds in het uitvoeren van kwade daden, of ten minste reeds in kwade gedachten en overleggingen aangetroffen. Hoeveel zonden hebben we in de dageraad van onze jaren en in de vroege uren van ons leven begaan, waarvan elke op zichzelf genoegzaam is ons te verdoemen. Maar opdat zodanig een vonnis mocht worden afgeweerd, heeft de Zone Gods door Zijn vroeg lijden, toen de opgaande zon Zijn reeds bespuwd en opgezwollen aangezicht en Zijn gebonden handen bescheen, voor deze onze vroege zonden, deze dwaasheden en overtredingen van onze eerste jaren geboet, en al degenen die in Zijn Naam zullen geloven, vergeving daarvoor verworven.

O, zo laat ons Hem dan voor Zijn vroeg lijden ook vroeg danken! Dit woord: “Het was vroeg” moet ons voor het uitstellen van onze bekering bewaren, ja, ons op het krachtigste aansporen, dat wij ons ter ere van dit vroege lijden van Jezus Christus in de vroege morgen van onze jaren, Dien Die ons tot de dood toe bemind heeft, ten dienste daarstellen, en ons aan Hem met ziel en lichaam ten eigendom overgeven.

Het berouw van Judas Iskarioth

Citaat uit de 2^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Mattheus 27 : 3 -10:

“Toen heeft Judas, die Hem verraden had, ziende dat Hij veroordeeld was, berouw gehad.”

Dat het berouw van Judas geen ledige gedachte, die in zijn ziel als het schuim op het water zweefde, maar dat het een heel ernstig overleg, een zeer smartelijk gevoel en een vrucht van een ontwaakt en woelend geweten geweest is, kan men zien aan de *tekenen waardoor zich dit berouw openbaarde*.

1. Want daar was vooreerst een *oprechte belijdenis*. (..) Maar nu gaat hij tot hen (de overpriesters en de ouderlingen des volks) heen en bekent dat hij zwaarlijk gezondigd en verkeerdelijk gehandeld had. (..)
2. Op deze belijdenis volgde de *restitutie van het geld*. (..) Dit geld, dat hem tevoren zo lief en aangenaam was, was nu een ondraaglijke last voor zijn geweten. (..) Toen zij het niet aan wilden nemen, maar opstonden en zich naar Pilatus spoedden, zo begaf hij zich ermee in de tempel, wierp het niet verre van de aldaar staande schatkist neer en liet het liggen.

Deze zijn de twee tekenen waardoor Judas de waarheid van zijn berouw bevestigde. En zo we alle omstandigheden nog nader betrachten, dan zullen we nog meer goeds in dit berouw van Judas ontwaar worden, waardoor hij vele duizend christenen beschaamt. Want:

1. Hij *erkent* de zonde die hij had bedreven en geeft zich in zijn ontwaakt geweten daaraan schuldig.
2. Hij *bekent* dezelve en dit niet zo maar oppervlakkig met het woord 'ik heb gezondigd of kwaad gedaan', maar hij noemt het kind bij zijn rechte naam en staat dit toe dat hij zich met verraad en bloedschulden bevlekt had.
3. Deze bekentenis legt hij niet af in het geheim, in een hoek, maar *openlijk*, voor de oren van de ouderlingen en overpriesters die hij geërgerd en dien hij de weg tot des Heere Jezus' gevangenneming gebaad had.
4. Hij begeert zijn zonde in het geringste niet te *verschonen* noch te *verkleinen*, of de schuld op anderen te wentelen, maar klaagt zichzelf aan als de dader.
5. Hij is erover verstoord en *grimmig op zichzelf* en betoont een *afschuw* van zijn goddeloos bestaan.
6. Zijn hart is daarover *vol droefheid* en smartelijk gevoel en hij wenst dat dit vervloekte feit nooit mocht geschied zijn.
7. Hij *vervoegt zich bij die personen* waarbij men toen in de Joodse kerk in zware gevallen van het geweten volgens gewoonte en orde *raad, troost en onderwijs* placht te zoeken.
8. Hij zoekt zijn Meester *de eer* die hij Hem ontroofd had, *weder te geven*, Hem onschuldig verklarende.
9. Hij *geeft* ook het *geld* aan de overpriesters *terug*, dat hij van hun ontvangen had en ontdoet zich van het loon der ongerechtigheid.
10. Eindelijk zoekt hij de *ergernis*, die hij gegeven had, *weg te nemen*, en door zijn belijdenis van Christus' onschuld de vijanden van verdere bezondiging af te houden.

Dit zijn inderdaad zulke kentekenen die men bij de geveinsde boete van vele duizenden verkeerde christenen niet eens vindt. (..)

Doch laat ons het berouw van Judas nu eens wat zorgvuldiger en nauwkeuriger onderzoeken. Dan zullen we daarin tien grote fouten vinden waardoor het verwerpelijk wordt gemaakt:

1. De *erkenntenis* zijner zonden was niet van het *rechte soort*. Zijn oog was door het genadelicht niet opgehelderd om de inwendige hatelijkheid van zijn zonden in te zien. Hij bleef alleen bij die uitwendige daad staan en kwam op de oorsprong van zijn verraad niet, te weten zijn vervloekte *geldzucht*, veel minder op de eerste springader van zijn verderf.
2. Hij legde wel een *bekentenis* af voor de mensen, maar wij lezen niet dat hij zijn zonde beleden heeft voor *God*, Dien hij nochtans op het hoogste beledigd had.
3. Zijn *benauwdheid en bekommering* sproot uit gans *onzuivere oorzaken*. Hij was daarvoor bezorgd dat hij van alle, ook maar enkel eerbare mensen, wegens zijn schandelijk verraad gehaat en vervloekt zou worden. Hem berouwde niet zo zeer de *zonde* die hij bedreven had, als wel de *schande* en *smaad* die hij daardoor op zich gebracht had. Dientengevolge was zijn droefheid niet naar God maar een droefheid der wereld (2 Kor. 7:10). Hij treurde niet daarover dat hij God beledigd, maar dat hij zichzelf tentoongesteld en straf verdiend had. Hem bekommerde niet zo zeer zijn *misdaad*, als wel de ongelukkige *uitslag* van dezelve. Had Zich Jezus uit de handen van zijn vijanden losgemaakt, nooit zou hem zijn verraderij berouwd hebben. Maar dit maakte hem ongerust dat zijn kwaad voornemen kwalijk was afgelopen.
4. Hij *zocht raad en troost bij mensen*, en dat wel bij Jezus' gezworen vijanden, maar niet bij God, Die de wonden van het geweten alleen kan genezen.
5. Hij legde wel een *getuigenis af van Jezus Christus' onschuld*, dat evenwel door *angst* op de pijnbank van een kwaad geweten maar was *afgeperst*. Met deze belijdenis brak bij ook al te schielijk af, en dacht deze onschuld van Christus niet verder na, die hem nochtans zo hij (gelijk de boetvaardige moordenaar) zijn toevlucht tot Dezelve had genomen, tot een veilige Vrijstad had kunnen dienen en hem tegen de wanhoop bewaren.
6. Het *teruggeven van het bloedgeld* geschiedde niet uit een oprechte afkeer van het loon der ongerechtigheid, maar uit *eigenliefde* en zucht om zijn bezwaard geweten enigermate te verlichten; gelijk de schippers in een hevige storm enige waren zeer ongaarne overboord in zee werpen om de rest daardoor te behouden (Hand. 27:19). Ja, het geschiedde met *onstuimigheid en weerwil*. Het heet: hij wierp het geld in de tempel heen. Maar met zulk een onstuimig rukken en gooien kan men zijn kwade zaak bij God niet goedmaken.
7. Geen *spoor van een waarachtige vernedering* onder de krachtige hand Gods was bij hem te vinden. In plaats dat hij de benauwdheid van zijn ontwaakt geweten als een wel verdiende kastijding van zijn kwaad had moeten aanzien en zich daaraan geduldig onderwerpen, zo ging hij vol ongeduld heen en zocht door de strop een einde van dezelve te maken.
8. Geen *vruchten der bekering* volgden op zijn berouw. Daar was geen *strijd* tegen de zonde, inzonderheid tegen de zonde van wantrouwen en ongeduld. Geen voetstap was er van een nieuw *voornemen* en van een ware levensverbetering, veel minder van een *verandering des harten* en zinnen aan te treffen.
9. In deze ganse beschrijving van zijn berouw wordt geen woord gerept van het *gebed*, zonder hetwelk een ware bekering echter nooit tot haar rijpte gekomen is, doordien daartoe de genade van God moet worden afgebeden. Hij ging niet op in de tempel om te bidden, maar alleen om zijn buidel aldaar te legen.
10. Eindelijk ontbrak aan zijn berouw het voornaamste, namelijk *het kinderlijk vertrouwen op Gods oneindige barmhartigheid*, dat hij om des beloofden Messias' wil ook hem, een zo grote zondaar, genade mocht laten wedervaren. Veelmeer keerde hij zijn gemoed daarvan af, wierp alle hoop van barmhartigheid op eenmaal weg en beledigde God daardoor hoger dan door al zijn vorige zonden.

Dit waren de voornaamste gebreken van zijn berouw, waardoor het verwerpelijk werd gemaakt. Waaruit wij zien dat het hem niet alleen ontbrak aan geloof, maar dat ook zelf zijn berouw niet was van de rechte aard, noch de nodige hoedanigheden had.

Aan de zijde van de overpriesters en schriftgeleerden ging voor des verraders ondergang vooraf de grootste *onbarmhartigheid*. Zozeer als zij Judas tevoren geveleid hadden toen hij kwam en hun de hoop maakte van Jezus de Nazarener in hun handen over te leveren, zo verachtelijk handelen ze hem hier nu toen ze hun kwaad oogmerk door hem bereikt hadden. Het is zo verre van hun dat zij hem met enige troost in zijn gewetensangst zouden bijspringen dat ze hem door onbarmhartigheid veel meer nieuwe wonden slaan.

Deze onbarmhartigheid bewezen zij:

1. *Dat ze die zaak van de hand wezen* en zeiden: Wat gaat ons dat aan? (..)
2. *Dat ze de ganse schuld en verantwoording legden op Judas*, met deze woorden: Gij moogt toezien.

“Gods Voorzienigheid gaat over alle omstandigheden van leven en dood”

Citaat uit de 4e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Johannes 18 vers 28 t/m 32:

“Opdat het woord van Jezus vervuld werd, dat Hij gezegd had, betekenende, hoedanigen dood Hij sterven zoude.”

Gods Voorzienigheid, die het soort van Jezus' dood bepaald heeft, Die is het ook die gaat over de omstandigheden van ons leven en dood. De vijanden mochten geen stap verder gaan, dan hun de Goddelijke Voorzienigheid toeliet. Zij mochten niet doen wat zij wilden. Maar het ganse proces van Christus werd door Gods voorbepaalde raad bestuurd. Tevergeefs zochten die van Nazareth Hem van de steilte af te werpen (Lukas 4 vers 29). Tevergeefs wilden de Joden Hem stenigen (Johannes 8 vers 59). Tevergeefs zei Pilatus: “Oordeelt Hem naar uw wet”. De soort van Zijn dood moest in alles met de voorzeggingen der profeten en voorgaande verkondigingen van de Heere Jezus Zelf overeenkomen. Want een gans bijzondere Voorzienigheid Gods ging er over het lijden van deze Persoon. Ook zelfs de kleinste omstandigheden daarvan werden naar de voorbepaalde raad van de hemelse Vader ingericht. Al ging de satan en zijn werktuigen in deze gehele zaak naar de drift van zijn eigen boosheid te werk, zo heeft echter de Goddelijke wijsheid alles zodanig bepaald en geordineerd, als met Zijn oogmerk overeenkwam. Daarom gingen vele dingen anders dan Christus' vijanden het wensten. Het is hier: “De Zoon des mensen gaat heen gelijk besloten is” (Luk. 22:22). En even deze voorzienigheid die over onze gezegende Zaligmaker van Zijn geboorte tot aan Zijn dood ging, die zal ook gaan over ons en de omstandigheden van ons leven en dood, zo we ons maar geheel daaraan overlaten. Houden we op van ons eigen geluk te willen maken, houden we op van God in Zijn regering te tasten, bevelen we Hem alleen onze wegen, zo zullen we ook ondervinden, dat alles gaat niet naar de raadsbesluiten van onze vijanden, maar naar de raadsbesluiten van de Heere, Die de eeuwige liefde en wijsheid is.

“Aan zijn taal is iemand vaak te kennen”

Citaat uit de 5^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Markus 14 vers 70b:

“En een weinig daarna, die daarbij stonden, zeiden wederom tot Petrus: Waarlijk, gij zijt een van die; want gij zijt ook een Galileer, en uw spraak gelijkt.”

De mensen verraden dikwijls door hun taal wiens geesteskinderen zij zijn. Gelijk men Petrus hier aan zijn spraak kende, dat hij een Galileër was, zo kan men een mens leren kennen aan zijn woorden, redenen en samensprekingen door wat hij geest hij geregeerd wordt. Men kent Gods kinderen aan hun taal zowel wanneer zij Gods kastijdende hand voelen (gelijk men Job dus aan zijn taal kende, dat hij was een oprecht dienaar van God, toen hij bij het verlies van al zijn aardse goederen zei: “De Heere heeft gegeven, en de Heere heeft genomen; de naam des Heeren zij geloofd” (Job 1:21)) alsook wanneer zij zich onder de wereldkinderen bevinden. Want alzo zij daar niet mee boerten, zweren, vloeken vermakelijke kluchten vertellen, ijdele praat voeren, overvloedige complimenten maken, zo worden zij daaraan wel voort erkend, dat een andere Geest in hen woont, dan die heerst in de kinderen van deze wereld. Gelijk het dus ten tijde der vervolging menigmaal gegaan is, dat rechtschapen christenen aan haar spraak zijn gekend geworden. Doch huichelaars verraden zich ook door haar spraak. Want nadien zij zich in kwade gezelschappen met haar redenen en discoursen der wereld gelijk stellen, in tegendeel wanneer zij onder de vromen zijn, de tale Kanaäns spreken en goed discours mee voeren, het goede prijzen en billijken, en hun welbehagen daaraan betuigen, zo kent men hen aan hun spraak dat zij geveinsden zijn, dat zij het met God en de wereld tegelijk houden, op beide schouders dragen en geen partij willen tegen zijn. Daar het nochtans onmogelijk is een vriend van God en een vriend van de wereld te zijn, nademaal de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is (Jak. 4:4).

Maar men kent goddeloze wereldse mensen het allerlichtste aan hun dartele redenen, aan hun leugens, zweren en vloeken, aan hun zotte vertelsels en lichtvaardige boerterijen, aan hun schimp- en scheldwoorden, aan hun kijven, lasteren en smaden, aan hun achterklap, spotredenen, Godslasteringen, en andere soorten van roekeloze en onnutte woorden, waardoor zij zich genoegzaam verraden, dat zij nog een ruw en onverbroken hart hebben, en nog nooit een ware verandering bij hun geschied is.

Wanneer men bijvoorbeeld iemand, die Gods verbond eens in zijn mond denkt te nemen, de afgrijselijkste vloeken en eden, of de ongerijmdste kluchten en steekredenen hoort voortbrengen, zo kent men zodanige vogel wel gauw aan zijn gezang, en kan men eenvoudig opmaken, dat het geen trouwe herder van Jezus Christus' schapen, maar een wolf en huurling zal zijn, zo er niet een ware bekering tussenbeide komen zal. Zo verraden zich dus de mensen door hun spraak, en ofschoon zij niet willen toegeven, dat men ze uit hun woorden oordele, zo zal zich de Rechter daaraan toch niet keren, maar ten genen dage een iegelijk in het aangezicht zeggen: “Uit uw mond zal Ik u oordelen, gij boze dienstknecht.”

“Kiezen tussen twee kwaden is verkeerd”

Citaat uit de 9^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Mattheüs 27 vers 26:

“Toen liet hij hun Bar-abbas los, maar Jezus gegeseld hebbende, gaf hij Hem over om gekruisigd te worden.”

Het is een zeer verkeerde en gevaarlijke zaak van twee kwaden het minst kwade te willen kiezen. Dat deed Pilatus hier. Hij dacht dat het beter was een onschuldig Mens te geselen, dan te kruisigen en te doden. Zo wilde hij dus uit twee kwaden het kleinste kiezen. Doch hoe slibberig deze weg is, kan men aan zijn voorbeeld leren. Doordien hij toch naderhand, niet vast staande in zijn ambt, ook weggerukt werd om het grootste kwaad te plegen, dat hij door het verkiezen van het mindere had willen voorkomen. Dewijl het bij Mattheüs 27 vers 26 toch eindelijk heet: “Toen liet hij hun Bar-abbas los, maar Jezus gegeseld hebbende, gaf hij Hem over om gekruisigd te worden.” En zo maakt hij zich aan drie ongerechtigheden schuldig, daar hij meende door de verkiezing van het kleinere het grotere te ontgaan.

Het is wel geoorloofd van twee kwaden *der straf* of Goddelijke kastijdingen de minste en de meest verdraaglijke te verkiezen, gelijk David deed in 2 Samuël 24 vers 12 t/m 14. Toen werden hem drie landplagen ter keur voorgelegd. Daarvan verkoos hij de plaag die hij hield voor de meest verdraaglijke. Maar omtrent de zonde dezelfde weg te willen inslaan en mindere zonden te bedrijven met voornemen om meerder en groter kwaad daardoor te vermijden, is een onhebbelijke zaak.

Is men buiten staat om twee zonden op eenmaal te beletten, zo moet men de grootste kracht wel aanleggen om de grootste zonden tegen te gaan. Echter mag men tot de minste niets bijbrengen, noch die bevorderen. De martelaren werden ook menigmaal twee kwaden voorgelegd. Men stelde hen voor óf ter eer van de heidense keizers wierook op de kolen te strooien, óf Jezus te vervloeken. Maar zij lieten liever hun leven, dan dat zij het geringere kwaad zouden verkiezen. Nochtans is het door menselijke krachten niet mogelijk, zich in zodanige zware omstandigheden te handelen naar eis. Men zal door zijn vlees en door redeneringen van zijn kruisvliedend vernuft weg worden gerukt, eer men het voorziet. Maar wanneer men zich met Jezus Christus in het geloof verenigt en door Zijn Geest gesterkt wordt, dan is men gewillig om liever de wreedste dood uit te staan, dan door het willens en opzettelijk begaan van de minste zonde zijn Heiland te beledigen.

Het behage de Heere ons allen te wapenen met deze wil. Hij bevestigte dezelve in die mate in ons, dat het zelfs de poorten der hel ondoenlijk zal vallen om die wil te overweldigen.

“De verwerping van Christus in de christelijke kerk”

Citaten uit de 10^e en 15^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Lukas 23 vers 18

“Doch al de menigte riep gelijkelijk, zeggende: Weg met Dezen, en laat ons Bar-abbas los.”

De verwerping van Christus is een zaak die nog dagelijks in de christenheid voorvalt. De stem, die toen klonk: “Weg met Jezus”, wordt in de tegenwoordige tijd niet meer zo luid wordt gehoord. Maar nochtans wordt Barabbas nog door vele duizenden getrokken voor Jezus. Want zo menigmaal wij onze zondige lusten boven de bevelen van Christus stellen, en die volbrengen (maar deze bevelen terzijde stellen), dan verkiezen we Barabbas en verwerpen we Jezus.

De gehele bende van hoogmoedige mensen schreeuwt inderdaad niet anders als: “Weg met deze Jezus”. Maar deze Jezus wil hebben dat we onze eer aan Zijn eer zullen opofferen. De gehele bende van wellustige mensen schreeuwt niet anders als: “Weg met deze Jezus”. Maar deze Jezus wil hebben dat we de genietingen der wereld verloochenen, Zijn kruis op ons nemen, en ons vlees smart zullen aandoen. De gehele bende van gierigaards roept niet anders als: “Weg met deze Jezus”. Maar deze Jezus wil hebben dat we onze mammon verzaken en dat we van ons zo zuur verkregen vermogen aalmoezen zullen geven aan vreemde mensen, die ons niet aangaan.

Weg, weg met Hem, met Zijn navolging hebben wij niets te doen! Dit is de stem van het ganse antichristendom. Bij alle aansporingen tot de zonde staat Christus en de satan als het ware naast elkaar. Deze lokt, Die waarschuwt. Deze gebiedt, Die verbiedt. Doen we de zonde, zo kiezen we de partij van de satan, die een oproermaker en moordenaar is van den beginne en verwerpen we Jezus.

Ach, dat is een treurspel, dat dagelijks wordt gespeeld! Een iegelijk die zich onder het juk van Christus niet wil buigen, noch Zijn bevelen wil gehoorzamen, die verwerpt Jezus en verkiest Barabbas. Een iegelijk die de goddeloosheden bemint en voorstaat, onderdrukt integendeel het ware Christendom. Een iegelijk die de godzaligen vervolgt, doch het kwade onaangetast laat (vooral wanneer dat door voorname mensen wordt verdedigd en beschermd), die verwerpt Jezus en verkiest Barabbas. Een iegelijk die fouten in de wereldkinderen ziet en deze verschoont, maar dezelfde fouten in de leden van Jezus op het strengste berispt en bestraft, die verwerpt Jezus en bidt Barabbas vrij.

Ach, de Heere beware een iegelijk onder ons voor deze zware zonde, waarop niet anders kan volgen dan dat men door Jezus wederom verworpen wordt! Doch de Heere late elke ziel, die erkent dat ze zich tot hiertoe aan deze zonde schuldig heeft gemaakt, inzien wat een grote troost in dit stuk van Christus' lijden ligt, tot geruststelling van haar beangstigd geweten.

De zonde die het Joodse volk in de verwerping van Christus' begaan heeft, wordt nog dagelijks in het midden van het christendom gepleegd.

Op een *grove wijze* geschiedt het door de kinderen van deze wereld, die haar zondige begeerlijkheden hoger schatten dan de gemeenschap van Jezus Christus, waartoe zij in het Evangelie geroepen worden. Die riepen: “Wij hebben geen koning, dan den keizer” (Johannes 19 vers 15). Maar wat doet een gierigaard anders als roepen: ‘Ik heb geen koning dan de mammon’? Wat doet een hoogmoedige anders als roepen: ‘ik heb geen koning dan mijn

reputatie'? Wat doet een wellustige anders als roepen: 'ik heb geen koning dan mijn wellusten en goede dagen'?

Weg met zulk een Jezus, Die mij verbinden wil om mijn vlees te kruisigen, Die mij een verplichting wil opleggen om mijn aangename compagnieën en gezelschappen te verlaten, en mij van dezelve te ontdoen. Weg met Hem, ik wil niet dat Deze over mij zal heersen.

Maar het geschiedt ook op een *meer subtiele wijze* door degenen die de zaligheid in een andere naam zoeken, als in Hem, Die de hemelse Vader daartoe bestemd heeft, door Wie wij zouden zalig worden (Handelingen 4 vers 12).

Er zijn mensen die veiligheid voor de toorn, vergeving der zonden, heil en zaligheid verkrijgen willen in eigen verdiensten en goede werken, of in de verdiensten en voorbeden van andere heiligen. Wat doen deze mensen ook anders, dan dat ze de Zoon van God verwerpen en andere zaligmakers verkiezen?

Ach, de Heere beware ons voor zulk een zin, opdat dit woord aan ons niet vervuld zou worden: "De smarten dergenen, die een anderen God begiftigen, zullen vermenigvuldigd worden" (Psalm 16 vers 4).

“Het gezag en de tirannie van kwade gewoonten”

Citaten uit de 10^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Mattheüs 27 vers 15:

“En op het feest was de stadhouder gewoon den volke een gevangene los te laten, welken zij wilden.”

Kwade gewoonten, die enigermate een goede schijn hebben, bekomen mettertijd zulk een gezag, dat zich niemand durft onderstaan, daar tegen te spreken of te handelen. Het zeggen is hier: “Pilatus moest hun een naar gewoonte van het feest loslaten.” Na dat deze gewoonte was ingevoerd, zou hij de grootste ongelegenheid hebben moeten afwachten, zo hij deze herkomstige gewoonte afschaffen, en dus een nieuwigheid had willen invoeren. Dus gaat het vooral met bijzondere kwade gewoonten. Bijaldien de mens aan de een of andere kwade gewoonte zich eens heeft overgegeven, door lange oefening een hebbelijkheid verkregen heeft, zo is hij naderhand een ellendige slaaf van dezelve gewoonte, en wordt als een os ter slachtbank gesleept. Daar vandaan hoort men zulke mensen wel zeggen: ‘al stond er één met een blote degen voor mij, en wou mij het hoofd afslaan, ik kon het niet laten’. Maar zou zich zulk een mens voor God wel kunnen verontschuldigen? Op generlei wijze, maar hij is in een dubbele verdoemenis. Eensdeels omdat hij het kwade gedaan, en ten andere omdat hij dat zo menigmaal herhaald heeft, zo dat nu de zonde een volkomen heerschappij over zijn ziel heeft verkregen.

Zo gaat het ook met openbare en algemene kwade gewoonten. Daar wordt bijvoorbeeld de gewoonte van dansen op bruiloften op sommige plaatsen meer onderhouden, dan enig gebod Gods, zodat zij, die het wagen durfden het minste misnoegen daarover en over de ongerechtigheden daarbij gepleegd, te laten blijken, zich aan de buitensporigste spotternijen en verguizingen zouden blootstellen; doordien men deze ijdelheid voor zulk een wezenlijk stuk van de bruiloftsvreugde houdt, dat zonder dezelve de staat des huwelijks niet behoorlijk kon worden aangevangen. Zulke algemene gewoonten zijn sterke springaders van talloze zonden, waardoor allerlei staten worden overstroomd. Zij zijn harde banden des satans waaraan hij de arme mensen kluistert, en die nooit hadden kunnen verscheurd worden, zo de Zone Gods niet ware geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou (1 Joh. 3:8). Maar nu hij zelf de vloed van kwade gewoonten in zijn lijden tegen zich heeft laten aanlopen, zo heeft hij daardoor de grond gelegd, dat zulke boeien des satans verbroken, en zulke werken der duisternis konden worden verstoord worden. Die zich dan in zulke banden verstrikt vindt, die nu voelt, dat hij zich de zonde over het hoofd heeft laten wassen, die nu onder de staf van deze onbarmhartige drijver zucht, die werpe zich voor de voeten van deze zijn Verlosser neder. Jezus kan dat mogelijk maken, hetgeen de verdorven natuur onmogelijk is. Geeft men zich aan zijn almachtige genade maar over, die zal zulke banden des satans ook wel weten los te maken.

Onze verlossing van de tirannie der kwade gewoonten is Christus zeer duur komen te staan. Petrus zegt in 1 Petrus 1 vers 18 dat Christus ons verlost heeft uit onze ijdele wandeling, die ons van de vaders overgeleverd is (die naar de oude manieren, zeden en gewoonten is ingericht geweest), niet door zilver of goud, maar door Zijn dierbaar bloed. Hier staande voor Pilatus moest Hij ondervinden wat een tirannieke macht de oude gewoonten hebben, hoe hard de god dezer eeuw de arme mensen in zulke boeien gevangen houdt, en onder voorwendsel dat de ouden die deze gebruiken hebben opgebracht, ook geen narren zijn geweest, hun nakomelingen bij de zots-koorde omleid. En opdat nu aan deze kwade manieren

en gewoonten der wereld hun macht en heerschappij ontnomen, en wij door vonnis en recht daarvan kunnen bevrijd worden, zo heeft het onschuldige en onbevleete Lam Gods dat tirannieke geweld van zulke gewoonten ook tegen Zijn Persoon laten aanstormen, ja eindelijk toegegeven, dat hij onder de waarneming van zulk een oude herkomstige ongerechtigheid is verworpen, en ter dood veroordeeld.

Gemerkt dan de Zone Gods Zijn dierbaar bloed daaraan heeft moeten ten koste leggen, om ons van de gewoonten der wereld te verlossen, zo zij het verre van ons, dat wij deze zo duur verworven vrijheid dus lichtvaardig wederom zouden verkwisten, en ons aan de zondige gewoonten wederom tot slaven overgeven. Zijn er zekere zonden door een langdurige gewoonte tot een mode geworden, zo, dat de minste zwaarigheid maken er aan mee te doen, zo zij het verre van ons dat wij ons door zulk een stroom mee zouden laten wegslepen. Wil de wereld haar spreekwoord aan ons waarmaken: 'die niet meedoet, wordt uitgelachen', zo moeten wij liever gereed zijn, ons met de Zone Gods te laten uitlachen en bespotten, dan zijn losgeld, waardoor Hij ons van vaderlijke zeden heeft vrijgekocht, met voeten te treden. Het is beter voor een korte tijd een narrenspel te zijn, dan te komen tot het geslacht der vaders, en tot in eeuwigheid het Licht niet te zullen zien (Psalm 49 vers 20).

“Tot Christus brengen of van Christus afhouden”

Citaat uit de 10^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht n.a.v. Overdenking over Mattheüs 27 vers 20:

“Maar de overpriesters en de ouderlingen hebben den scharen aangeraden, dat zij zouden Barabbas begeren, en Jezus doden.”

Gelijk getrouwe leraars daarvan hun werk maken, dat ze de mens tot Christus brengen, zo is het integendeel het werk van ontrouwe leraren hen van Christus af te brengen. De leraars van het Joodse volk hebben daarvan een doorslaand bewijs gegeven. Ze hebben de schare met verscheidene vooroordelen, ja met grimmigheid en haat tegen de onschuldige Jezus ingenomen en vergiftigd. Ja, ze hebben het eindelijk daartoe gebracht, dat ze Hem openlijk hebben verworpen, en liever een moordenaar hebben vrij gebeden. Het zal die kwade herders wel heel gevoelig zijn voorgekomen toen Jezus hen in Johannes 10 vers 8 en 10 “dieven en moordenaars” noemde. Doch hier hebben ze die uitspraak van Jezus bevestigd en het binnenste van hun gemoed verraden. Want, wanneer ze zich zoveel moeite getroosten om de stemmen des volks op een moordenaar te brengen, geven ze daardoor niet te kennen dat zij voorstanders en medegezellen van moordenaars zijn?

Maar zo gaat het nog tot op de huidige dag. Het is de grootste vreugde van rechtgeaarde leraars dat ze zielen tot Christus brengen, dat ze hun toehoorders van zichzelf afwijzen en in de schoot van Jezus, de enige goede Herder, kunnen overleveren. Maar integendeel is het een werk van valse leraars, dat ze de mensen aan zichzelf verbinden, en daardoor hún aanzien in de wereld zoeken groter te maken en integendeel van Jezus Christus en Zijn ware navolging afhouden. Zij vervolgen de weg die zij prediken, en kunnen het niet verdragen, wanneer het beeld van Jezus Christus zich in een ziel zichtbaar vertoont. Met recht moesten dan allen, die zich tot het leraarsambt laten voorbereiden, God onophoudelijk bidden dat Hij zulk een tedere liefde jegens Jezus en zulk een heilige ijver voor Zijn eer in hun harten wil indrukken, dat ze bereidwillig zijn, hun eigen eer met vreugde op te offeren, wanneer de mensen maar tot Christus gebracht kunnen worden. De keurspreuk van Johannes de Doper moet ook hun zinspreuk zijn: “Hij moet wassen, maar ik minder worden” (Johannes 3 vers 30).

“Pilatus voornemen om Jezus los te laten”

Citaat uit de 11^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Lukas 23 vers 20 i.s.m. Johannes 19 vers 10

“Pilatus dan riep hun wederom toe, willende Jezus loslaten.”

“Weet Gij niet, dat ik macht heb U te kruisigen, en macht heb U los te laten?”

Pilatus' voornemen wordt ons in Lukas 23 vers 20 aldus beschreven: “Willende Jezus loslaten”. Pilatus had het zeker liever gezien dat de keur des volks op Jezus was gevallen, doordien hij niet alleen zelf van Zijn onschuld was overtuigd, maar ook van zijn huisvrouw was gewaarschuwd, dat hij toch niet te doen mocht hebben met die Rechtvaardige, noch zich aan Zijn Persoon vergrijpen. Toen hij echter tegen alle hoop en vermoeden moest horen dat al de menigte riep: “Weg met Dezen, en laat ons Barabbas los” (Lukas 23:18b), zo bleef hij evenwel nog een tijd lang bij zijn voornemen, om Jezus ook los te laten, en aan Zijn bevrijding te arbeiden.

Als het hem hiermee rechte ernst geweest was, dan had hij zijn rechterlijk gezag willen gebruiken, en volgens de wetten willen handelen. Zo had hij naar menselijk aanzien zijn wil voort in het werk kunnen stellen. Gelijk hij ook naderhand op zijn rechterlijke macht stofte, toen hij zei tot Jezus: “Weet Gij niet, dat ik macht heb U los te laten?” (Joh. 19 vers 10). Maar de ellendige Pilatus wilde en wilde ook niet. hij wilde een Onschuldige niet graag veroordelen, en wilde zich de beschuldigers van de Onschuldige ook niet graag tot vijanden maken, noch die tot toorn tegen zich verwekken. Daarom werd hij als een riet heen en weer bewogen, en tuinde zich als het ware de weg zelf toe om zijn voornemen in het werk te stellen, doordien hij zijn rechterlijke mach die hij had, om Jezus los te laten, de hand van de schade toekaatste, en als een verrader van de justitie aan het volk vrijstelde, of zij de onschuldige Jezus, dan of ze een belhamel der oproerigen wilden vrijbidden. Hierdoor had hij zichzelf de handen gebonden, en zijn macht als het ware verminkt.

Hierin is Pilatus een afbeeldsel en een print van zodanige mensen die veel goede voornemens hebben, maar wier wil door de liefde tot de zonde dusdanig is verstrikt, dat het nooit komt tot het volbrengen. Zij willen deze en gene fouten afleggen, zij willen zich het afgrijselijk vloeken, lichtvaardig zweren en schandelijk liegen ontwennen, zij willen niet meer dartele en vuile taal spreken, zij willen zich niet meer volzuipen, zij willen zich van kwaad gezelschap ontdoen, zij willen zich, gelijk ze in de biecht voorgeven, beteren en vromer worden. Maar zij willen en willen ook niet. Want zij willen de middelen niet gebruiken, zij willen de gelegenheid tot zondigen niet mijden, zij willen zich in een ernstige strijd met God niet inlaten, en om een nieuw hart worstelen en smeken, zij willen hun boze lusten en begeerlijkheden geen geweld aandoen, maar het zal zich alles zo vanzelf schikken. Daarom blijven ze bij al hun goed voornemen ellendige slaven des duivels en der zonde, waarbij zij nog wel zo onbeschaamd zijn, dat ze zich met de heilige Paulus in een rang stellen, en hem die woorden durven afborgen: “Het willen is wel bij mij, maar het goed te doen, dat vind ik niet” (Rom. 7 vers 18). Waarbij ze evenwel niet denken aan andere woorden van Paulus, wanneer hij zegt in Filip. 4 vers 13: “Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft”. Dus treft het in bij zulke mensen, wat zij zelf zingen:

De wereld wil wel zalig zijn,
Zo hun niet trof die zware pijn,
Die alle christen' lijden.

Wanneer dan met dat willen kwansuis zich lang genoeg hebben bezig gehouden, wanneer ze een en andermaal hebben gebeden, geweend, en tegen de zonde koeltjes gestreden, en zij hun wens niet aanstonds kunnen verkrijgen, zo veranderen ze eindelijk hun taal en zeggen: 'ja, ik wilde wel, maar ik kan niet.' Eindelijk komt het met hun wel geheel daartoe, dat ze de schuld van haar onboetvaardigheid op God wentelen, en Hem beschuldigen dat Hij niet wil. Zij wilden zich wel graag bekeren, maar dat God hun geen genade daartoe wil verlenen. Een iegelijk, die dit leest, beproeve zich, of hij tot dusver van die verkeerde aart ook geweest is. Jezus Christus heeft onder deze boze wangestalte van de menselijke wil moeten lijden, om ook voor deze zonde te boeten. Die zich daarvan dan bewust is, die neme met ootmoedigheid zij toevlucht tot Zijn wonden, en bidde Hem dat Hij hem een ernstig willen schenken, en het volbrengen in hem wil werken, opdat hij met al zijn goed voornemen niet eindelijk ter hel vare en Salomo's woord aan hem vervuld zal worden: "De begeerte des luiaards zal hem doden; want zijn handen weigeren te werken." Dit was dan het voornemen van Pilatus: hij wilde Jezus loslaten.

“Door Christus’ veroordeling is onze vrijheid uitgewrocht”

Citaat uit de 11^e overdenking over Christus’ lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Markus 15 vers 15:

“Pilatus nu, willende der schare genoeg doen, heeft hun Bar-abbas losgelaten, en gaf Jezus over, als hij Hem gegeseld had, om gekruist te worden.”

Onder de veroordeling van de Heere Jezus, en onder de loslating van Barabbas is die zonderlinge verwisseling voorgesteld, dat door Christus’ veroordeling onze vrijheid is uitgewrocht. Barabbas is een *afbeeldsel van de eerste Adam*, en zijn ganse zondige nakomelingschap. Gelijk deze Barabbas een *oproermaker* was, zo had zich ook Adam, en in hem het gehele menselijke geslacht aan oproer tegen God schuldig gemaakt. Gelijk Barabbas een *moordenaar* was, zo had zich Adam aan zijn ganse nakomelingschap vergrepen, dat in zijn lendenen als het ware is gedood, of aan het oordeel van de tijdelijk en eeuwige dood onderworpen.

Gelijk Barabbas tot dusver in *ketenen en banden* gelegen had, zo ligt het ganse menselijke geslacht van nature onder de macht des satans, en is gevangen onder de zonde. Aan deze Adam en al zijn nakomelingen had dit vonnis uitgevoerd kunnen worden: “Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven.” En dat is niet alleen de lichamelijke, maar ook de eeuwige dood.

Maar gelijk hier Barabbas tegen Jezus uitgewisseld werd, gelijk Barabbas op vrije voeten gesteld, en Jezus gekruisigd werd, zo wordt de eerste Adam met al zijn nakomelingen tegen de tweede Adam, Die in zijn plaats treedt, uitgewisseld. Deze wordt veroordeelt ter dood, die wordt losgelaten. Dit is dat onbegrijpelijke wonder van de Goddelijke liefde, waarin de gerechtigheid en barmhartigheid zich kussen, en in de zoetste overeenstemming gesteld worden. De gerechtigheid wordt hier bevredigd, dewijl het doodvonnis, dat zij had uitgesproken, uit wordt gevoerd, ofschoon niet aan de zondaar, nochtans aan de Borg. Maar de barmhartigheid kan de zondaar nu genade laten toekomen, en hem op vrije voeten stellen, doordien de Borg het vonnis in zijn plaats aan Zich laat volvoeren. O, wonder van liefde, die wij billijk met ootmoedigheid moesten aanbidden en vereren! Wat dank zullen we onze getrouwe Zaligmaker daarvoor bewijzen, dat Hij dus in onze plaats heeft willen treden, en zich onder het nare geschreeuw van het volk ter dood laten veroordelen!

Doch laat ons, o zielen, ons zorgvuldig wachten dat wij dit treurspel, dat hier het Joodse volk gespeeld heeft, niet wederom spelen. Wij hebben in onszelf een Barabbas, namelijk onze oude mens die als een wederspannige tegen de Majesteit Gods en als een overtreder van Zijn geboden, de kruisdood verdiend heeft. Verre zij het van ons dat we die oude mens wilden laten leven, en Jezus door nieuwe zonden kruisigen! Verre zij het de boze lusten te vervullen, en de goede bewegingen des Heiligen Geestes uit te blussen! Verre zij het de oude mens te verschonen en de nieuwe mens te onderdrukken! Ja verre zij het ook een godloze ten gevalle van mensen te rechtvaardigen en een waar lidmaat van Christus te krenken! De HEERE beware ons voor deze voetstappen van Pilatus en der Joden eeuwiglijk, Amen.

“De zonde is van een woedende aard”

Citaat uit de 11^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Lukas 23 vers 22 en 23:

“En hij zeide ten derden male tot hen: Wat heeft Deze dan kwaads gedaan? Ik heb geen schuld des doods in Hem gevonden. Zo zal ik Hem dan kastijden en loslaten. Maar zij hielden aan met groot geroep, eisende, dat Hij zou gekruist worden; en hun en der overpriesteren geroep werd geweldiger.”

De zonde is van zulk een woedende aard, dat zij steeds heviger woedt, hoe meer zij door natuurlijke krachten geweerd wordt. Hoe meer voorstellingen Pilatus deed, hoe krachtiger hij Jezus' onschuld aan zijn vijanden vertegenwoordigde. Des te heviger riepen zij, gelijk zijnde aan de onvernunftige honden, die als dan nog grimmiger bassen, wanneer men hen met een stok wil afweren. Zulke onmensen maakt de zonde uit de mensen. Zo dat menigwerf zelfs de geschiktste en geslepenste mensen in een zekere soort van razernij gebracht worden, wanneer ze uit de beker der zwijmelingen waaruit de satan zijn lievelingen drenkt eens hebben gedronken.

Zulk een onrustige zee is het menselijk hart. Is het eens gebracht in beweging, het kan niet anders dan zijn eigen schande uitschuimen. O woede des verderfs! O, hoe moest dit een iegelijk vernederen, die bedenkt dat hij het zaad van even deze gruwelen in zich draagt. Is hij daardoor tot zulke buitensporigheden nog niet verleid, hij heeft dan niet aan zijn schrandereheid en voorzichtigheid, maar aan Gods ontferming toe te schrijven, Die hem zodanige gelegenheden nog niet heeft laten voorkomen, die deze woedende kwaadaardigheid konden aan de gang brengen. Maar aan deze heilige Persoon heeft de zonde haar macht verloren, hier heeft zij haar grenspaal gevonden. Tot hier toe, zegt de Goddelijke gerechtigheid, zult gij komen. Hier zal Hij Zich stellen tegen de hoogmoed uwer golven. De zonde zal nu, o ziel, over u niet kunnen heersen, zo gij blijft in de genade en gemeenschap van de Middelaar, en uw huis op een rotssteen bouwt.

“Weten wij wat wij met Jezus zullen doen?”

Citaat uit de 11^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v.: Mattheüs 27 vers 22a:

“Wat zal ik dan doen met Jezus, Die genaamd wordt Christus?”

Ook nog in deze dagen weten de mensen niet wat ze met Jezus zullen doen. Hoe wonderlijk klinkt die vraag van Pilatus in onze oren: “Wat zal ik dan doen met Jezus, Die genaamd wordt Christus?” Maar dit zal ons zo vreemd niet meer voorkomen, als we bedenken dat ook de meesten van degenen die zich christenen noemen, niet weten wat ze doen zullen met Jezus. Wat zullen de *goddelozen* met Hem doen? Zijn wezen heeft even weinig overeenkomst met het hunne, als dat het licht heeft met de duisternis. Zijn voorbeeld komt niet overeen met hun wandel. Zijn geboden van de nederigheid willen zich niet voegen met hun reputatie-regelen. Zijn bevelen van de vergenoegdzaamheid, van de verloochening van de wereld en haar begeerlijkheid, staan de gierigheid en de wellust niet aan. Daarom weten ze niet wat ze met Christus zullen doen. Als Hij eerambten, rijkdommen en goede dagen te begeven had, dan zouden zij wel weten waartoe ze Hem zouden gebruiken. Mar wat zullen ze met zulk een verachte, arme en geplaagde Jezus beginnen? Doch eindelijk bezinnen ze zich wat ze van Hem willen maken, namelijk een zondedienaar, Die zijn dierbare verdiensten en prijswaardig bloed daartoe zal prijsgeven, dat Hij hun daardoor een voorrecht bij God verwerven zal, om in de zonden ongestraft voort te varen. Daartoe is Hij hun goed genoeg. Dit is het, dat ze eindelijk na een lang overleg van Hem maken willen. Maar wees verzekerd, gij bedrogenen, Hij zal Zich daartoe nimmermeer laten gebruiken. Gij dwaalt, als ge Hem tot zodanig gebruik schikt, dat tegen het gehele oogmerk van Zijn zending strijdt.

Maar *boetvaardige en gelovige zielen* weten ook menigmaal niet recht wat ze met Jezus doen zullen, waartoe ze Hem in het Goddelijke gericht, waartoe ze Hem in het stuk van de rechtvaardigmaking en heiligmaking zullen gebruiken. Zij zien Hem gedurig anders aan, dan Hij hun in het Evangelie voor de ogen geschilderd is. Zij zijn menigmaal voor Hem bevreesd, als voor een strenge Mozes en een onbarmhartige Rechter, Die hun zware lasten wil opleggen, en het vonnis des doods aan hun volvoeren, daar Hij nochtans het zachtmoedigste Lam is, dat rust toezegt aan degenen die tot Hem komen. Doch willen we recht zeker bescheid hebben op die vraag: “Wat zal ik dan doen met Jezus, Die genaamd wordt Christus?”, zo antwoordt Paulus in 2 Korinthe 5 vers 21: “Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.” En in 1 Korinthe 1 vers 30: “Maar uit Hem zijt gij in Christus Jezus, Die ons geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing.” Ziet o ziel, daartoe moet ge Christus gebruiken, dat moet gij van Hem maken, dat de hemelse Vader alrede van Hem gemaakt heeft. Gij moet Hem gebruiken als uw Wijsheid tegen uw eigen dwaasheid, als uw Rechtvaardigheid tegen uw eigen onrechtvaardigheid, als uw Heiligmaking tegen uw eigen onheiligheid, als uw Verlossing tegen de banden der zonde en des doods. Indien gij Christus aldus gebruikt, dan zult ge de rechte nuttigheid en zegen van Hem hebben.

“De aardse macht is een gevaarlijke zaak”

Citaten uit de 14^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Johannes 19 vers 10 en 11:

“Weet Gij niet, dat ik macht heb U te kruisigen, en macht heb U los te laten? Jezus antwoordde: Gij zoudt geen macht hebben tegen Mij, indien het u niet van boven gegeven ware; daarom die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft groter zonde.”

Wie erkent welk een gevaarlijke zaak de aardse macht en gezag is, die zal daarop niet stoffen, wanneer hij die heeft; en daarna niet verlangen, wanneer hij die niet heeft. Misschien zou Pilatus in gene Dag minder verantwoording hebben, zo hij in de dagen zijns levens minder gezag had gehad. En dit zal ook in vele anderen bewaarheid worden. Gelijk natuurlijke mensen alle gaven Gods misbruiken, gelijk ze hun rijkdom tot verkwisting, hun schoonheid tot wellust, hun goed verstand tot het verzinnen van kwade bedrijven aanleggen, zo gaan ze ook te werk met de macht, die God hun in hun ambt heeft toevertrouwt.

O, hoe weinigen weten die recht te gebruiken! Hoe velen veranderen die in een werktuig om zich en anderen daarmee te verderven! Die zelfs maar over vijftig of honderd mensen te bevelen heeft, die komt aanstonds in die verbeelding, dat hij met hun mag omgaan zoals hij wil, dat hij alle soorten van onbarmhartigheid aan hun mag plegen, en dat er niemand tegen zou mogen bidden. Maar ach, hoezeer bedriegen zich die mensen met zulke stoute inbeeldingen. Zij zouden bedenken dat zij met hun, die hun moeten gehoorzamen, uit een leem gemaakt zijn, dat zij van nature geen voorrang boven hen hebben, dat God de alleen machtige Heere is. (1 Tim. 6:15). Dat zij het aan Zijn vrije genade te danken hebben, dat Hij dat beeld van Zijn opperheerschappij op hen heeft gelegd, en hen in het rijk van Zijn macht tot opzieners over anderen gesteld heeft, maar dat Gij ook zal navragen en rekenschap eisen, hoe zij de toevertrouwde macht gebruikt hebben, wanneer hij de minste en verdrukte zal vergeven door barmhartigheid. Maar de machtige, te weten die hun macht tegen zijn oogmerk tot onderdrukking van anderen hebben aangewend, strengelijk zal onderzoeken, volgens het boek der Wijsheid, 6:2-9. Ach, zo men dit bedacht, men zou zich van zijn macht bedienen met vreze en beven; en aan anderen hun macht niet misgunnen, noch wanneer men ziet dat aan anderen alles op een woord ten dienst moet staan, bij zichzelf denken, ei, dat ge toch ook iets te bevelen zou hebben, dat anderen voor u toch ook mochten vrezen! Maar men zou met een nederige staat gaarne tevreden zijn, doordien er minder verantwoording mee gepaard is.

Geef ons, Heere Jezus, ook hierin Uw gevoelens. U was in de staat van Uw vernedering alle menselijke macht onderdanig; en gebruikt nu in de staat Uwer verhoging uw macht niet anders als tot heil der mensen en ten beste van Uw kerk. Geef dat alle onderdanen in genen, alle overheden en machtigen Uw navolgers mogen worden in dezen!

“Satan tast een ieder aan op zijn zwakste plek”

Citaat uit de 15^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht, n.a.v. Johannes 19 vers 12:

“Van toen af zocht Pilatus Hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: Indien gij Dezen loslaat, zo zijt gij des keizers vriend niet; een iegelijk, die zichzelf koning maakt, wederspreekt den keizer.”

1. De satan weet elk op die plaats aan te tasten, daar hij zich het zwakste bevindt. Zo ging het hier Pilatus. De bedreiging met des keizers ongenade was een rechte donderslag, waardoor hij in zulk een verwarring en ontsteltenis werd gebracht, waaruit hij zich niet wist te redden. Hier trof de satan dus de rechte plaats, daar het hem zeer deed, en daar zijn zwakheid het grootste was. Want staatsdienaars zijn voor niets meer bevreesd, dan voor de ongenade hunner heren, doordien ze weten dat dieh et verlies van haar ganse tijdelijke welvaart naar zich kunnen slepen.

Van ditzelfde voordeel bedient zich de satan nog steeds om de mensen neer te storten. Hij kent als een ervaren natuurkundige ieders temperament en heersende neiging. Daarnaar richt hij zijn verzoeken in. Hij weet waarmee hij elk moet lokken en verschrikken.

Een hoogmoedige lokt hij tot zonde door de hoop van ijdele eer, en verschrikt hem met vreze voor schande, en met de beroving van zijn waardigheden en ambten.

Een tedere wellustige lokt hij door allerlei vleselijke gemakkelijkheden en goede dagen, en verschrikt hem integendeel met de vreze voor ongemak, gevangenis, smarten en pijnigingen.

Een gierigaard lokt hij door de hope van iets voordeligs en andere aardse voordelen, en verschrikt hem integendeel met de vreze van zijn goederen te verliezen. Wanneer hij bijvoorbeeld merkt, dat een mens het aardse bemint en die raakt in zodanige omstandigheden dat hij aan de ene zijde de hoop heeft van een rijk man te worden, wanneer hij de evangelische waarheid verloochenen en in het rijk van de antichrist wil overgaan. Maar aan de andere zijde in gevaar staat om al het zijne te verliezen, zo hij bij de erkende waarheid des Evangelies blijft volharden, dan richt de satan zijn storm tegen die zijde van het hart daar het het zwaarste is. Hij vat en tast hem aan bij deze gelegenheid tot het aardse, en zegt tot hem: zie, zo gij u niet voegt, en de consciëntie voor ditmaal aan een zijde zet, dan zult ge al het uwe op eenmaal verliezen, en een tot bedelens toe arm mens worden. Waarbij hij hem het gevaar zo groot en het verlies zo gewichtig en onherstelbaar voorstelt, dat eindelijk die arme mens, wanneer hij geen hogere kracht heeft om de verzoeking tegen te staan, en wanneer de genade niet licht tot bezetting in zijn ziel zich gevangen geeft, en des satans wil volbrengt. Welgelukzalig is hij die door de schade van anderen wijs wordt, die zijn zwakheid zelf leert kennen en bewaren, opdat zich de kwaaddoener daarvan niet bediene tot zijn verderf.

2. Zolang men in een rechtschapen verloochening van de wereld niet indringt, is men tegen de aanvallen van de satan niet zeker. Men is als een open stad, die geen muren of wallen heeft, en daarom geen belegering kan uitstaan. Pilatus heeft zulks tot zijn grote schade ondervonden. Toen hem aan de genade van de roomse keizer meer gelegen was dan aan de genade Gods en een goed geweten, zo lag hij eindelijk in de verzoeking, die op hem losstormde, onder. Door een enige, zelfs maar bedekte bedreiging met des keizers ongunst was hij ontwapend. Zijn pocherij, die hij tevoren in vers tien had laten horen: “Weet gij niet, dat ik macht heb u los te laten”, verviel nu op eenmaal en de duivel zegepraalde over zijn zwakheid.

Zo gaat het, wanneer men de vriendschap van de wereld, en de grote gunst van de groten en machtigen schat voor een gedeelte van zijn gelukzaligheid, dat niet te missen is. Zo wordt, opdat men die niet moge verspillen, gerechtigheid en goed geweten menigmaal aan een zijde gesteld, en men wordt een ellendige slaaf van zodanige mensen, wier Heer men zich anders verbeeld te zijn. Hier zien we hoever de natuurlijke redelijkheid en liefde tot gerechtigheid reikt, namelijk tot aan de grenzen van de verloochening der wereld. Toen Pilatus om Christus en der gerechtigheids wille gevaar zou lopen, om als een vijand des keizers te Rome verklaagd te worden, werd hij als een verrader van de gerechtigheid en leverde de onschuld in de handen van haar vijanden over.

Dit moet allen ter waarschuwing en tot een krachtige opwekking dienen om in een rechtschapen verloochening van de wereld en haar begeerlijkheid in te dringen. De wereld moet zo gering en Jezus moet zo groot in onze ogen worden, dat we gereed zijn om liever alles te laten varen, dan Hem door ene zonde met opzet te beledigen, en Zijn eer aan te tasten. Deze verloochening is de middelmuur des afscheidseis tussen de natuurlijke eerbaarheid en het rechtschapen wezen van het christendom. Iemand mag het door zijn natuurlijke krachten in de betoming van zijn driften, en in uiterlijke redelijke deugden nog zover brengen, zo hij zichzelf niet verloochent, en alles afzegt wat hij heeft, hij zal in de eerste storm, die over hem komt, onderliggen. Hij zal niet kunnen bestaan, ook zelfs in een wereldlijke bediening, waarin niemand recht trouw en consciëntieus kan zijn, die God volgens het eerste gebod, niet boven alles vreest, boven alles bemint en op Hem boven alles vertrouwt. Hij zal nog veel minder bestaan in een geestelijke bediening, maar wanneer men hem ook maar van verre met een suspensie of afzetting bedreigt. Zo zal hij zijn geweten aan een zijde zetten, en dat doen wat hij zelf voor onrecht erkent. Hij zal eindelijk geen enige plicht van het christendom recht kunnen waarnemen. Want wanneer hij zelfs het beste voornemen genomen, ook een goed begin gemaakt heeft, om dat in het werk te stellen, en hij hoort dat anderen zo en zo van hem oordelen, en reeds beginnen met de vingers op hem te wijzen, hem deze en gene scheldnaam te geven, en hem alles kwaads na te zeggen, zo zal hij zich door deze wind, als een weerhaan laten bewegen, om zijn goed voornemen te vergeten, zich de wereld wederom gelijkvormig te stellen, en alles mee te doen, wat hij tot dusver uit drift van zijn geweten had nagelaten. Daaruit zien we nu dat ons Christus geen last daarmee heeft willen opleggen, wanneer Hij de verloochening van de wereld van ons geëist heeft. Maar dat die als een bewaarmiddel tegen de valstrikken van de verzoeker moet worden aangezien.

“De aanslagen der bozen hebben vaak een ongedachte uitwerking”

Citaat uit de 15^e overdenking over Christus' lijden voor het wereldse gericht n.a.v. Johannes 19 vers 7 t/m 12:

“De Joden antwoordden hem: Wij hebben een wet, en naar onze wet moet Hij sterven, want Hij heeft Zichzelf Gods Zoon gemaakt. (..) Jezus antwoordde: Gij zoudt geen macht hebben tegen Mij, indien het u niet van boven gegeven ware; daarom die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft groter zonde. Van toen afzocht Pilatus Hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: Indien gij Dezen loslaat, zo zijt gij des keizers vriend niet; een iegelijk, die zichzelf koning maakt, wederspreekt den keizer.”

God laat de aanslagen der bozen menigmaal een gans andere (uit)werking hebben dan ze gehoopt hadden. De overpriesters hadden zich verbeeld door de beschuldiging dat Jezus Zichzelf tot Gods Zoon gemaakt had, Pilatus volkomen te zullen winnen, en op hun zijde te trekken. Maar door even deze beschuldiging werd Pilatus een nieuwe vrees aangejaagd, om Christus te veroordelen, en integendeel een nieuwe ijver bij hem verwekt om Hem los te laten. Zo gaat het nog meermalen: de satan en de wereld meent het menigmaal heel kwalijk met een ziel, die van haar bekering tot Jezus Christus ernst wil maken. Die bestormt hen van binnen, deze van buiten. Beiden hebben daarbij het oogmerk om de ziel bedeesd te maken, dat die alle hoop van redding moge wegwerpen. Maar door Gods heilige regering bekomen deze kwade aanslagen een geheel strijdige uitwerking, doordien zulk een van de satan vervolgte en van de wereld geplaagde ziel even daardoor tot het gebed gedreven en in de schoot van de eeuwige liefde gejaagd wordt; gelijk een hond die naar een kind blaft en vervolgt, daardoor veroorzaakt dat het des te angstiger en rasser naar zijn moeder loopt. Zo gaat het ook in de dagelijkse vernieuwing en heiliging. Wanneer de satan een kind Gods overhaalt, en tot allerlei onbedachtzaamheden en struikelingen verleidt, zo heeft hij daarbij deze toeleg, dat hij het uit de staat der genade zetten en wederom onder zijn macht wil brengen. Doch God bestiert die misstap aldus, dat zijn voet in de ootmoedigheid afglijdt, dat het zijn strijd tegen de zonde vernieuwt, en voortaan des te behoedzamer zij, om niet wederom overgehaald te mogen worden. Zo weet Gods wijsheid de schadelijkste inzichten van de satan tot onze beste te keren. O, wat is dit een onwaardeerbaar voorrecht van de kinderen Gods, waardoor zij onder alle aanslagen van hun geestelijke en lichamelijke vijanden getroost, welgemoed en onverschrokken worden gemaakt, zodat zij vrolijk kunnen uitroepen: “Gij hebt kwaad tegen mij gedacht, doch God heeft dat ten goede gedacht” (Gen. 50 vers 20). Dit was aan te merken bij het voornemen dat Pilatus had, om Jezus los te laten.

“Het kruis gewillig dragen omdat Christus Zelf het kruis gedragen heeft”

Citaat uit de 1^e overdenking over Christus' lijden op de berg Golgotha, n.a.v. Lukas 23 vers 26: *“En als zij Hem wegleidden, namen zij een Simon van Cyrene, komende van den akker, en legden hem het kruis op, dat hij het achter Jezus droeg.”*

Niets kan een christen tot het op zich nemen van het kruis gewilliger maken en bemoedigen, dan wanneer hij bedenkt dat Jezus Christus Zelf het kruis gedragen heeft. Wie zou nu weigeren het kruis op zich te nemen, daar hij de Schepper van de hemel op de aarde kruipen, en het kruis op de rug ziet dragen. Daar ons zulk een hoge persoon met Zijn voorbeeld voorgaat, en ons toeroept: “Zo iemand Mijn discipel wil zijn, die neme zijn kruis op, en volge Mij.” Wij zouden de ondankbaarste zijn onder de zon, zo we Hem dit wilden afslaan. Inderdaad, wanneer een ziel dit recht overweegt, dat de eeuwige Zone Gods, Die alle dingen draagt door het woord Zijner kracht, die onder de lofzangen van alle engelen wonen, en bestendige vreugd had kunnen hebben, Zich zo diep vernedert en Zijn schouders buigt onder het kruis, en wel om onzentwil, opdat zij van de vloek verlost en met zegen be kroond mochten worden. O, zo schaamt zij zich over haar afkeer voor het kruis. Zij smeekt haar Heiland om vergiffenis, en neemt dit redelijk voornemen: ‘Ik wil U, terwijl ik nog leef, Uw kruis gewillig nadragen’.

Welaan, beminde zielen, willen we van Jezus Christus' kruis troost hebben, dan moeten we noodzakelijk het besluit nemen van in de gemeenschap te treden daarvan, zo wel in de inwendige kruisiging van de begeerlijkheden des vleses, als in het uitwendig overnemen van Jezus Christus' smaadheid. Want gelijk de Heere Jezus inwendig en uitwendig aan lichaam en ziel geleden heeft, zo moeten Zijn navolgers van beiderlei lijden ook iets smaken, en zich tot het opnemen van dat geduldig en gewillig bekwamen. Want: “wie Mijn kruis niet draagt en Mij navolgt, die kan Mijn discipel niet zijn”, spreekt de Zaligmaker in Lukas 14 vers 24. Wordt men van het uiterlijke lijden, smaad, en vervolging soms verschoond, zo moet men zich in de dagelijkse kruisiging van zijn oude Adam en in het opnemen van de door God opgelegde innerlijke lijdingen des te getrouwer betonen.

De laatste gang van de Heere Jezus vóór Zijn dood

Citaten uit de 1^e overdenking over Christus' lijden op de berg Golgotha, n.a.v. Mattheüs 27:31-32; Markus 15:20-21; Lukas 23:26-32; Johannes 19:16-17.

Deze wegleiding volgde onmiddellijk op de van Pilatus gedane veroordeling. (..)

Het is een grote onwaarheid wanneer de Joden in hun Talmud voorgeven dat men na de veroordeling van Jezus veertig dagen achter elkaar heeft laten uitroepen, dat zo er iemand iets had in te brengen tot Zijn verontschuldiging, die zich ter bestemder plaats zou kunnen melden. Maar dat Hij, toen er niemand opdaagde, eindelijk op Paasavond is opgehangen. O onbeschaamde leugen! Hoe zou toch mogelijk zijn geweest dat zij, naar Christus' bloed zo verwoed dorstige wolven, veertig dagen op de voltrekking van het doodvonnis zouden hebben kunnen wachten. Hun verlangen om Hem hoe eerder hoe liever aan het kruis te zien, liet hen geen veertig *minuten* rusten. Maar zij porden de stadhouder aan dat hij de executie zonder uitstel haar voortgang deed hebben. (..)

Nadat men nu de Heere Jezus zijn klederen had aangedaan, wordt Hem verder het kruis opgelegd, en dus moest Hij dat zware blok, die Hem zou dragen, zelf naar de gerechtsplaats dragen. Het was een zeer smadelijke en bespottelijke zaak zulk een blok te moeten slepen, waaraan Hij tot een vloek en verfoeisel van al het volk naakt en bloot uitgerekt zou worden. O, onbegrijpelijk diepe vernedering van de Zone Gods, dat Hij in de gestalte van een ter dood veroordeelde slaaf daarheen gaat, en zijn eigen kruis draagt, dat nog des te zwaarder was, omdat het Hem, de Borg van het menselijke geslacht, als een eigenlijke straf der zonde was toegerekend. Ja, dewijl Hij aan dat hout een vloek worden, van God verlaten zijn, en de bitterheid van de eeuwige dood smaken zou.

Maar nu hebben we verder te zien wat de Heere Jezus bij dit wegleiden voor gezelschap heeft gehad. In het gemeen liep er veel volks mee, gelijk het pleegt te geschieden wanneer misdadigers ter dood worden gebracht. Behalve deze gemengde hoop volks werden er in het bijzonder twee kwaaddoeners in gezelschap van de Heere Jezus uitgeleid om met Hem gekruisigd te worden. Dat zich nu de Heere der heerlijkheid in deze omstandigheden neergelaten en in het gezelschap van moordenaren en oproermakers heeft willen komen, daardoor heeft Hij:

1. Voor onze omgang met boze en roekeloze mensen willen boeten
2. Het lijden van Zijn navolgers willen heiligen, wanneer ook zij met de ergste booswichten, kettters en verleiders menigmaal in één rang gesteld en als mensen, die in het zelfde oordeel met hen waren, aangezien worden
3. Een wenk willen geven, hoe wij onze oude mens met Hem ter kruisiging moeten wegleiden, de hoogmoed van ons vleselijk en opgeblazen vernuft, dat zich aan de Goddelijke openbaring niet wil onderwerpen, en dan onze verkeerde eigenwil, die zich onder het juk van Jezus Christus niet buigen wil.

Nu wordt verder gemeld wat de Heere Jezus onderweg ontmoet is. In het gemeen ontmoetten Hem gans andere dingen als Hem zes dagen hiervoor bij Zijn openbare intrede in Jeruzalem ontmoet waren.

Hier wedervoer Hem eerstelijk een verlichting, doordien Hem de zware kruislast afgenomen en iemand anders opgelegd werd. Het is waar, de vijanden hadden daarbij het oogmerk wel niet dat zij de Heere Jezus enige liefde wilden bewijzen; maar zij namen Hem het kruis daarom af, eensdeels opdat ze de berg Golgotha des te spoediger bereiken mochten, dewijl de Heere Jezus het kruis vanwege Zijn mattigheid zeer langzaam voortsleepte; daar integendeel de

Joden het bloedvonnis graag snel wilden uitgevoerd zien. Anderdeels opdat de Heere Jezus tot grotere pijniging mocht worden gespaard, want zij waren beducht dat Hij onderweg neerzigen en onder hun handen sterven zou, daar ze Hem integendeel liever uitgerekt wilden zien aan het kruis. De soldaten zagen naar iemand om die het kruis op de gestelde plaats vervolgens dragen zou. Want zij zelf achtten zich daartoe veel te goed, dat zij het zouden aangeraakt en gedragen hebben.

Hier gebeurde een zonderlinge schikking van God, dat er iemand voorbij ging, met name Simon van Cyrene in Lybië, welke stad, die over de tweehonderd mijlen van Jeruzalem verwijderd lag, toentertijd vol met Joden was, die ook een Synagoge daarin hadden. Deze man had mogelijk zijn akker voor de poorten van Jeruzalem, vanwaar hij kwam, en in de stad wilde gaan, om zijn aandacht in de tempel te verrichten. Naar alle aanzien is hij een heimelijke discipel van de Heere Jezus geweest, en heeft misschien, toen hij Hem onder de last van het kruis zo gebukt en onmachtig daarheen zag kruipen, enig medelijden met gebaren en woorden getoond. Dit was al genoeg om de moedwillige soldaten aan te zetten, dat zij hem aangrepen en het kruis op de rug bonden. Zo moest hij achter de Heere Jezus heengaan en Hem het gehele kruis nadragen, door welke optocht deze booswichten de navolging van Christus meteen wilden beschimpen. Was Simon – volgens hen - de Verleider van Nazareth om een andere reden nagelopen? Zo zou hij Hem nu ook ten spot nagaan. Zo het een kwade en roekeloze Jood was geweest, hij zou hun het kruis voor de voeten hebben gesmeten. Zo hij Jezus gelasterd had, vrij was hij gebleven van deze smaadheid, en de overpriesters zouden hem gauw los gebeden en de soldaten verzocht hebben om die eerlijke man van die beschimping te verschonen. Maar omdat hij, zoals gezegd is, een discipel van Jezus was, zo moest hij zich ook met Jezus laten smaden en beschimpen.

Het is waar, hij kon er zich in het begin zo niet in vinden, het viel hem hard, zijn eer zo ten toon gesteld te zien. Maar toen hij de zachtmoedigheid en ongemene lijdzaamheid van de Heere Jezus, Die voor hem werd heengeleid, beschouwde, zo zal hij zijn ziel ook in lijdzaamheid bezeten en met alle stilheid daarin bewilligd hebben.

Voor het overige moest hier deze Simon van *Cyrene* de plaats van Simon *Petrus* bekleden, die wel duur beloofd had, zijn Meester te volgen en met Hem in de dood te zullen gaan (Joh. 13:37), maar dat niet gehouden, maar met de andere discipelen de vlucht had genomen. Waarom Gods wonderbare voorzienigheid een andere Simon aanbracht, die Christus bij Zijn doodsgang gezelschap moest houden.

“Jozefs gevaarlijke en geloofskrachtige begeerte en daad”

Citaat uit de 14^e overdenking over Christus' lijden op de berg Golgotha, n.a.v. Markus 15:42 en 43:

“En als het nu avond was geworden, dewijl het de voorbereiding was, welke is de voorsabbat; kwam Jozef, die van Arimathea was, een eerlijk raadsheer, die ook zelf het Koninkrijk Gods was verwachtende, en zich verstoutende, ging hij in tot Pilatus, en begeerde het lichaam van Jezus.”

Godvruchtige, kloeke en dappere ondernemingen van een waar christen, al is het dat die ook nog zo onverschrokken en gevaarlijk schijnen, worden nochtans door de bijstand van de Almachtige tot een goed einde bevorderd. Wat scheen er misplaatster en gevaarlijker dan dit voornemen van Jozef, om te bidden om het lichaam van Jezus! Had hij op zichzelf, had hij op zijn ambtgenoten, had hij op Pilatus willen zien, hij zou er duizenderlei dingen bij te bedenken hebben gevonden om het niet te doen. Maar als hij op God zag, alzo hij door de kracht des geloofs en de liefde tot de afgestorven Jezus, alle zwarigheden te boven klom, alzo hij de drift van zijn geweten volgde en den uitslag aan God overliet, zo gelukte hem deze gevaarlijke onderneming en hij behaalde een kleinood dat dierbaarder was dan alles dat hij er bij waagde.

Wel aan, dit voorbeeld moet ons tot navolging aanzetten. De gelukkige uitslag van Jozefs heilige vrijpostigheid moet ons, bij dappere ondernemingen voor de ere Gods ook welgemoedigd maken. Gesteld dat reeds alles schijnt verloren te zijn, echter kan door een vrijmoedig wagen op God toch alles herwonnen worden. Maar gesteld dat het ditmaal den HEERE anders behaagde, zo zijn we daarom niet verloren, ofschoon we verliezen. Wij dragen er evenwel het getuigenis van een goede consciëntie van, behalve de eer dat wij voor Christus' zaak al het onze blootgesteld hebben. En onze goede wil en ons redelijk voornemen zal ten dage der vergelding ook beloond worden.

“Uw verlating geheiligd door Jezus’ verlating”

Citaat uit de overdenking over het 4^e kruiswoord van Jezus, n.a.v. Mattheüs 27 vers 46:
“Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten.”

De Heere Jezus heeft door Zijn verlating de uwe geheiligd. Zijne was een bittere straf der zonden, maar de uwe is een vaderlijke kastijding. Gaat getroost met uw Zaligmaker in de duisternis en in het donker, en weest verzekerd dat zo waarachtig als Hij uit de angst en uit het gericht weggenomen, en na deze zwarte nacht verheerlijkt is, ook uw ziel met licht en troost wederom vervuld zult worden, al zou het ook eerst weinig ogenblikken voor uw dood geschieden.

Gelijk Hij door Zijn dood de dood de macht benomen heeft, zo heeft Hij door Zijn uitgestane verlating de staat der verlating de prikkel gebroken. Gij zult Paulus zijn zegelied nog nazingen: Die in alles verdrukt worden, doch niet benauwd; twijfelmoedig, doch niet mismoedig (2Kor. 4:8).

Ondertussen bemint Hem, Die u zo onbegrijpelijk bemind heeft, dat Hij niet alleen de hemel met de aarde, maar zelfs de hemel met de hel verruild en de beken Belials voor u gesmaakt heeft. Gelijk Hij geen soort van lijden dat tot verzoening der zonden nodig was, weigerde op Zich te nemen, zo houdt gij wederom niets zo dierbaar, dat ge niet gaarne om Zijntwil verlaten, niets zo zwaar, dat ge niet gaarne om Zijntwil zou willen doen en lijden.

O getrouwe Zaligmaker, wie kan uitspreken de rijkdom, die in Uw woorden ligt. Daarin zijn diepten, die geen eindig verstand peilen kan, diepten van Gods liefde en gerechtigheid, die wij bij het licht der zalige eeuwigheid eerst recht kennen zullen, daar ze nu voor onze ogen nog verborgen zijn.

“Het is volbracht”

Citaat uit de overdenking over het 6^e kruiswoord van Jezus n.a.v. Johannes 19 vers 30:
“Het is volbracht.”

Is er iemand, die niet alleen over zijn eigen standvastigheid en zaligheid, maar ook over de ganse kerk van Jezus Christus bekommerd is? Die niet weet hoe het met haar nog gaan zal, en niet weet hoe de grote beloften die haar gegeven zijn, en tot wier vervulling het zicht nog zo slecht laat aanzien, uitgevoerd mochten worden? Die kan verzekerd zijn dat in dit woord van Christus ‘het is volbracht’, de grond reeds gelegd is tot vervulling van al de beloften Gods, die Hij aan Zijn kerk gedaan heeft. Gelijk alles volbracht is, wat aan het gezegende Hoofd van de gemeente volbracht zou worden, zo zal ook aan Zijn geheiligd lichaam alles volbracht worden wat daarvan geschreven staat. Niet één van al de goede woorden die God gesproken heeft, zal op de aarde vallen. Eindelijk zal, volgens Openbaring 10:7, de verborgenheid Gods aan Zijn kerk vervuld worden, gelijk Hij Zijn dienstknechten, den profeten, verkondigd heeft.

Eindelijk zal, volgens Openbaring 21:6, de stem van de troon gehoord worden: “Het is geschied. Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde.” Derhalve kunnen we ons daarop verheugen en reeds een zegelied en Halleluja opheffen. Elk zij voor zijn deel maar bezorgd, zijn Doelwit gedurig voor ogen te hebben, waarom God hem in de wereld gesteld heeft, en daarnaar te zien, dat hij zijn loop met vreugde voleindige, en het geloof en een goed geweten beware. Zo kan hij, gelijk de gelovigen van het Oude Testament, die de komst van Christus niet beleefd hebben (Hebr. 11:39 en 40), nochtans in vrede sterven; en zeker zijn dat de Waarheid Gods, waarvan we reeds zovele proeven hebben, ook het overige van haar beloften nauwkeurig vervullen zal.

Tot besluit mogen we dit schone lied nog aantekenen, waarin dit zesde kruiswoord van Christus aldus verklaard is:

Het is volbracht! Bedenk terecht
Dit Woord, mijn hart, dat Jezus zegt;
Toen Hij gereed stond om te sterven,
En 't heil aan 't kruise te verwerven;
Daar Hij, die Held, Die alles had betracht,
Nadruk'lijk zegt: Het is volbracht.

Volbracht is aan het kruis zo voort,
De Wet en der Profeten woord,
Het geene wij niet konden dragen,
Dat draagt Hij om ons te onderschragen.
Wat Godes raad van eeuwigheid bedacht,
Dat is door Zijnen dood volbracht.

Het is volbracht, geheel voldaan.
Geen schulden nu meer openstaan,
God is verzoend, Zijn toorn verdwenen,
Zijn wil vervuld, wie zoude wenen?
Al staat de hel en satan op de wacht,

Uw troost is dit: Het is volbracht.

Het is volbracht, wat een verzoen',
Zal ik dan nog, mijn Jezus, doen?
Niets, want 't geen op U is geladen,
Wordt aangezien als mijne daden.
Ook dat, wat ik volbreng, dag en nacht,
Wordt zelfs van U in mij volbracht.

Het is volbracht, ik ben bevrijd
Ik hebbe reeds de zaligheid,
Wijl zonde en dood zijn weggenomen,
Is leven en genâ gekomen.
Al was 't ook nu dat hart en vlees versmacht,
Zeg ik gerust: het is volbracht.

Het is volbracht! Bedenk terecht
Dit woord, mijn hart, dat Jezus zegt.
Laat u, o ziel, hierdoor opwekken,
Om uw plichten te voltrekken,
Zo lang gij leeft, neem dit vooral in acht
Dat Jezus zegt: het is volbracht.

(Clauch. Gezangboek)